

Geachte dames en heren van de griffie,

Bijgaand de gewaarmerkte jaarstukken van de OMWB over het jaar 2016. Deze stukken komen aan de orde in de vergadering van het algemeen bestuur van de OMWB op 12 juli a.s.

Met vriendelijke groet,
drs. F.C. (Frans) Goorden
directie-secretaris

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

Spoorlaan 181
5038 CB Tilburg
Postbus 75
5000 AB Tilburg

Postbus 75
5000 AB Tilburg
013 – 206 01 00
info@omwb.nl
<http://www.omwb.nl>

Jaarstukken 2016

Datum: 31 mei 2017

Fh

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	5
1.1	Directieverslag	8
1.2	Toelichting op de controleverklaring	9
1.3	Besluit tot vaststelling van de jaarrekening	10
2.	Jaarverslag	11
2.1	Programmaverantwoording	11
2.1.1.	Programmadeel 1: Vergunningverlening, toezicht en handhaving.....	12
2.1.2.	Programmadeel 2: Adviezen en projecten	16
2.1.3	Programmadeel 3: Collectieve taken	19
2.1.4.	Programmadeel 4: Overige exploitatielasten en –baten onvoorzien	21
2.2	Paragrafen	23
2.2.1.	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	25
2.2.2	Financiering	31
2.2.3	Bedrijfsvoering	33
3.	Jaarrekening	37
3.1	Balans per 31 december 2016	38
3.2	Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	40
3.3	Toelichtingen	43
3.3.1.	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	43
3.3.2.	Toelichting op de balans per 31 december 2016	45
3.3.3.	Toelichting op overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2016	55

1. Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2016 van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. De jaarstukken vormen het sluitstuk van de planning- en controlcyclus 2016, en bestaan uit de volgende onderdelen:

1. een algemeen deel met daarin het directieverslag dat toelicht hoe 2016 voor de OMWB is verlopen en dat de context en de ontwikkelingen op hoofdlijnen beschrijft;
2. het jaarverslag bestaande uit de programmaverantwoording en de paragrafen;
3. de jaarrekening, bestaande uit de balans, het overzicht van baten en lasten over het boekjaar, en de toelichtingen.

Het boekjaar 2016 is afgesloten met een positief resultaat van € 4.175.000. Voor een nadere toelichting en analyse wordt verwezen naar pagina 6 en 7. Dit resultaat is overeenkomstig de voorschriften separaat op de balans opgenomen.

Volgens het BBV dient het algemeen bestuur direct na vaststelling van de jaarrekening een bestemming te geven aan dit saldo. Hiervoor zal een afzonderlijk voorstel aan het algemeen bestuur worden voorgelegd. Daarin zal enerzijds worden voorgesteld een aantal niet bestede budgetten over te hevelen naar 2017, en anderzijds een bedrag te reserveren om het weerstandsvermogen versneld te versterken.

Toelichting budgetoverheveling

Voor een aantal niet bestede budgetten wordt voorgesteld deze over te hevelen naar 2017. Dit betreft:

Budgetten in kader van Huis op Orde

	Begroot	uitgaven	resteert
Actieplan Huis op Orde	607.000	314.000	293.000
Aan actieplan Huis op orde gerelateerde ICT budgetten	447.000	0	447.000
Totaal	1.054.000	314.000	740.000

Exploitatiebudgetten ter dekking van uitvoeringskosten reorganisatieplan in 2017

Transformatiebudget	500.000	18.000	482.000
Mobiliteitsbudget	169.000	46.000	123.000
Totaal	669.000	64.000	605.000

Na aftrek van deze budgetoverhevelingen resteert een batig resultaat van € 2.830.000. Voorgesteld wordt van dit resultaat een bedrag van € 647.000 terug te betalen aan de deelnemers, naar rato van de gerealiseerde omzet over 2016 voor de programma's 1 en 2. In het voorstel naar het Algemeen Bestuur omtrent de bestemming van het resultaat zal de verdeelsleutel per deelnemer gespecificeerd worden uitgewerkt. Daarbij wordt dan tevens de correctie als gevolg van de validatie verdeelsleutel collectieve taken meegenomen, die op pagina 6 van de jaarrekening is opgenomen.

Voor het daarna resterende saldo, zijnde € 2.183.000 wordt voorgesteld dit toe te voegen aan de algemene reserve, ter versterking van het weerstandvermogen.

Validatie verdeelsleutel collectieve taken

Op 13 juli 2016 werd door het algemeen bestuur unaniem een motie aangenomen om gegevens welke de basis zijn voor het bepalen van de bijdrage programma 3 (collectieve taken) en de incidentele bijdrage te herijken. Deze motie is door ons in samenwerking met de deelnemers uitgevoerd waarbij iedere gemeente met de uiteindelijke herijking van de gegevens heeft ingestemd. Op 29 maart 2017 zijn alle deelnemers, door middel van een brief van het dagelijks bestuur van de omgevingsdienst, van de validatie van de aangepaste verdeelsleutel op de hoogte gesteld. Onderstaand de tabel van deze herijking.

Deelnemers	2016		
	Bijdrage P3 in begroting 2016	Bijdrage P3 na validatie verdeelsleutel	Vershil (Was - wordt)
Gemeente Aalburg	10.225,13	17.710,29	7.485,16-
Gemeente Alphen-Chaam	15.406,77	21.721,72	6.314,95-
Gemeente Baarle-Nassau	16.212,67	17.950,23	1.737,56-
Gemeente Bergen op Zoom	39.242,62	33.131,24	6.111,37
Gemeente Breda	119.285,46	91.673,35	27.612,11
Gemeente Dongen	17.453,42	17.183,16	270,26
Gemeente Drimmelen	23.362,29	29.832,67	6.470,37-
Gemeente Etten-Leur	29.176,84	28.514,68	662,16
Gemeente Geertruidenberg	26.355,33	18.213,54	8.141,80
Gemeente Gilze en Rijen	17.898,47	26.758,72	8.860,26-
Gemeente Goirle	17.706,20	10.859,27	6.846,94
Gemeente Halderberge	31.482,54	30.743,69	738,85
Gemeente Heusden	26.364,93	21.769,47	4.595,46
Gemeente Hilvarenbeek	28.123,63	25.740,53	2.383,10
Gemeente Loon op Zand	19.324,45	23.787,01	4.462,57-
Gemeente Moerdijk	89.122,32	46.714,41	42.407,91
Gemeente Oisterwijk	29.362,73	33.510,51	4.147,78-
Gemeente Oosterhout	67.731,43	51.612,63	16.118,79
Gemeente Roosendaal	54.795,81	57.852,58	3.056,76-
Gemeente Rucphen	25.762,39	18.578,89	7.183,50
Gemeente Steenbergen	18.093,69	29.154,28	11.060,59-
Gemeente Tilburg	143.127,75	100.541,13	42.586,62
Gemeente Waalwijk	59.399,27	33.154,09	26.245,17
Gemeente Werkendam	41.563,51	18.553,77	23.009,74
Gemeente Woensdrecht	24.897,63	14.579,28	10.318,35
Gemeente Woudrichem	15.736,12	10.908,69	4.827,43
Gemeente Zundert	38.081,32	40.136,47	2.055,15-
Subtotaal gemeenten	1.045.294,71	870.886,30	174.408,41
Provincie Noord-Brabant basis	308.975,16	483.383,56	174.408,41-
Totaal deelnemers	1.354.269,86	1.354.269,86	0,00

Analyse in hoofdlijnen van het jaarrekeningresultaat

Het jaarrekeningresultaat is aanzienlijk positiever dan bij de tweede bestuursrapportage was voorzien. De prognose die in de vergadering van december 2016 aan het algemeen bestuur is afgegeven, bedroeg € 1.000.000 positief. Voor de ontstane afwijking ten aanzien van het begrote resultaat zijn drie belangrijke oorzaken aan te wijzen.

Hogere omzet (voordeel € 1.379.000)

De gerealiseerde omzet 2016 is € 1.379.000 hoger dan was begroot. De oorzaken hiervoor zijn de hogere inbreng van werk in de deelprogramma's 1 en 2 door de deelnemers. De hogere inbreng van opdrachten is niet tijdig gestructureerd en centraal via burap en begrotingswijziging in beeld gebracht. Een tijdige bijstelling van de werkprogramma's en de te verwachten opbrengst was in 2016 hierdoor niet mogelijk. De primaire begroting ging uit van 295.000 uur aan werkopdrachten. In het laatste kwartaal is duidelijk geworden dat de werkelijke werkopdrachten 329.000 uur bedroegen.

Deloitte Accountants B.V.
 Voor identificatiedoeleinden.
 Behorend bij controleverklaring
 d a d i n 3 1 5 2 0 1 7

Fh

Lagere salariskosten en kosten inhuur (voordeel € 1.025.000)

Het totaal aan uitgaven voor salarissen en inhuur derden geeft een resultaat te zien van € 1.025.000 voordelig ten opzichte van de begroting.

De reden is enerzijds dat een aantal vacatures in 2016 niet is vervuld en dat anderzijds de genomen maatregel van 1.350 declarabele uren per medewerker in het primaire proces er toe heeft geleid dat minder externen zijn ingehuurd.

Specifieke budgetten en overige meevallers op exploitatiekosten (voordeel € 1.771.000)

In de tweede bestuursrapportage (burap) was aangegeven dat er een onderbesteding op diverse budgetten te verwachten was in een bandbreedte van € 500.000 tot € 1.000.000. Deze voordelen zijn met name ontstaan door de niet besteding van personele budgetten zoals opleidingen, mobiliteit en ict-exploitatiebudgetten. In werkelijkheid pakt dit aanzienlijk voordeliger uit. Tot een bedrag van € 1.345.000 zal worden voorgesteld deze budgetten over te hevelen naar 2017 (zie pagina 5).

In het programma- en actieplan Huis op Orde is de noodzaak voor zowel het verbeteren als ook vernieuwen van de huidige ICT systemen opgenomen.

Beiden (verbeteren en vernieuwen) hebben in 2016 niet plaatsgevonden. Nu de nieuwe systemen naar verwachting eerst met ingang van 2019 operationeel zullen zijn, is het nodig de noodzakelijke verbeteringen van de huidige systemen te realiseren, teneinde bedrijfszekerheid te continueren.

In de begroting 2016 was een bedrag van ruim 2 miljoen euro opgenomen voor verbeteren/versterken ICT, waarvan € 447.000 in 2016 niet is uitgegeven.

Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen van 2016 naar 2017 zodat de voorgenomen verbeteringen (alsnog) in 2017 kunnen plaatsvinden.

De begroting 2016 is een nieuwe nulmeting geweest op basis van de 2^e burap 2015. In 2017 moet duidelijk worden of de effecten op de budgetten zoals deze zich in 2016 voordoen incidenteel dan wel structureel zijn. In 2017 worden verwachte uitgaven over het jaar over de kwartalen gepland. De feitelijke besteding van de budgetten kan hierdoor vroegtijdig in beeld worden gebracht en waar nodig kan worden geanticipeerd.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten (onderdeel 3.3.3) in de jaarrekening zijn de verschillen meer gedetailleerd toegelicht.

1.1 Directieverslag

De Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant werkt vanuit het omgevingsrecht aan een schone, duurzame en veilige leefomgeving. Dit doet ze in opdracht van de provincie Noord-Brabant en de 27 gemeenten in Midden- en West-Brabant, in nauwe samenwerking met (keten)partners. Voor de risicovolle bedrijven, klachten en (milieu)calamiteiten doet de OMWB dit voor heel Noord-Brabant en een gedeelte van de provincie Zeeland.

Begin 2016 is een interim directeur gestart die als opdracht kreeg om sluitende begrotingen voor 2016 en voor 2017 aan het bestuur aan te bieden en uitvoering te geven aan acties uit het Actieplan Huis op Orde.

Bij de start in 2016 was er geen vastgestelde begroting en stond de dienst onder preventief toezicht van het ministerie. In het eerste half jaar is gewerkt aan het op orde krijgen van de financiële basis. Er bleken verschillende afspraken te zijn met de deelnemers. Nieuwe beleidsmatige en financiële kaders werden opgesteld als basis voor de samenwerking. Dit met het doel om spelregels voor iedereen gelijk te maken en te houden: geen uitzonderingsposities, gelijke monniken, gelijke kappen.

Om de begrotingen sluitend te krijgen is binnen de OMWB met management en medewerkers gezocht naar bezuinigingsmogelijkheden. Dit heeft geresulteerd in een bezuinigingsplan met bezuinigingsmaatregelen. Deze maatregelen leiden gefaseerd over de jaren 2016 tot en met 2018 tot een structurele besparing op de exploitatie van de dienst.

Deze maatregelen en de nieuwe spelregels werden opgenomen in de begroting voor 2016 en 2017. Er werd een notitie opgesteld om een streep onder het verleden te zetten, opheffen van onderlinge verschillen tussen de deelnemers. Op 13 juli 2016 ging het algemeen bestuur akkoord met beide begrotingen en is op twee onderdelen na een streep gezet onder het verleden.

Ook is in 2016 gestart met de voorbereiding om te komen tot een adequate organisatiestructuur. Dit heeft geleid tot het organisatieplan "Sturen, Samenwerken en Verbinden". Besluitvorming en implementatie is voorzien in 2017.

De dienst heeft de in 2016 opgedragen werkprogramma's en aanvullende opdrachten uitgevoerd. Gestelde productiviteitsnormen in de begroting 2016 zijn hierbij gehaald. Een deel van de bezuinigingen werd gerealiseerd.

Er is door de medewerkers hard gewerkt. Er zijn mooie resultaten geboekt. De sturing binnen de dienst is ten opzichte van voorgaande jaren aanzienlijk verbeterd, verdere verbeteringen in de kwaliteit van processen, medewerkers en systemen is noodzakelijk. Op 1 januari 2017 werd het preventief toezicht omgezet in regulier repressief toezicht.

Kortom, twee goedgekeurde begrotingen, de werkprogramma's uitgevoerd, een positief resultaat bij de jaarrekening en geen preventief toezicht meer. De eerste stappen voor het op orde hebben en houden van de dienst zijn gezet.

1.2 Toelichting op de controleverklaring

Het algemeen bestuur heeft de externe accountant benoemd ter ondersteuning in de controlerende functie ten aanzien van de rechtmatigheid.

De accountant dient behalve een getrouwheidsonderzoek naar de jaarrekening ook een rechtmatigheidsonderzoek naar de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties uit te voeren.

Voor het jaar 2016 is tijdig een normenkader door het algemeen bestuur vastgesteld. In het controleprotocol 2013-2016 dat in het algemeen bestuur van 14 december 2016 is behandeld, is het normenkader nogmaals bevestigd.

De interne controle op rechtmatigheid en getrouwheid is nog niet volledig geïntegreerd in de werkprocessen van de reguliere interne controle. Waar noodzakelijk zijn daarom aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd door de externe accountant, om tot een oordeel over de rechtmatigheid en getrouwheid te komen.

Het dagelijks bestuur heeft hiermee de voorwaarden geschapen voor de controle van de mate waarin de OMWB rechtmatig heeft gehandeld, wat heeft geleid tot een goedkeurende verklaring, ook wat betreft rechtmatigheidsaspecten.

De controleverklaring over 2016 wordt gelijktijdig met de jaarrekening aan het algemeen bestuur aangeboden.

1.3 Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

Vastgesteld door het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant in de openbare vergadering van 12 juli 2017

Het bestuur voornoemd,

De secretaris,

de voorzitter,

2. Jaarverslag

2.1 Programmaverantwoording

In dit onderdeel van het jaarverslag wordt per programmadeel toegelicht wat de OMWB heeft bereikt en gedaan in relatie tot de begroting. Aan het eind van ieder deelprogramma staan de baten vermeld. De totale programmalasten staan vermeld aan het einde van de programmaverantwoording.

In aanvulling op de programma's wordt nog een aantal aspecten van de bedrijfsvoering belicht. Dat gebeurt in de paragrafen. Zie hiervoor onderdeel 2.2.

Basistaken, verzoektaken en collectieve taken

In de Gemeenschappelijke Regeling hebben de deelnemers afgesproken dat er in de P&C-cyclus onderscheid gemaakt wordt tussen basis- en verzoektaken. De OMWB werkt met vier programma's: basistaken, verzoektaken en collectieve taken. Het vierde programma heeft betrekking op de overige exploitatielasten en -baten. De programma's worden in de volgende paragrafen toegelicht.

2.1.1. Programmadeel 1: Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Programmadeel 1 bestaat uit de wettelijke taken op het terrein van milieu, de zogenaamde VTH-milieutaken. In opdracht van bevoegde gezagen voert de OMWB voor de deelnemers de volgende taken uit:

- Vergunningverlening op het gebied van milieu (agrarisch, procesindustrie, afval, horeca, evenementen, BRZO, asbest(melding) en bouwen
- Toezicht op het gebied van milieu (agrarisch, procesindustrie, afval, horeca, evenementen en BRZO, asbest en bouwplannen bij provinciale inrichtingen)
- Toezicht op bodemsaneringen en stortplaatsen
- Klachtenbehandeling en repressieve handhaving (agrarisch, procesindustrie, afval, horeca, evenementen en BRZO)

Net als in andere jaren vormden in 2016 de werkprogramma's van gemeenten en provincie en de afspraken met de andere Brabantse omgevingsdiensten het uitgangspunt van het 'gelijke speelveld' en de afspraken voor de landelijke uitvoering BRZO- en VTH-taken van de gezamenlijke BRZO-omgevingsdiensten, de basis voor dit programmadeel.

Realisatie

In onderstaande tabel is de realisatie van productie aantallen binnen de basistaken opgenomen en afgezet tegen de aantallen van 2015.

Realisatie aantal producten basistaken januari t/m december 2016

	Gerealiseerd 2015	Gerealiseerd 2016
Vergunningen		
Aantal omgevingsvergunningen	441	508
Aantal beschikkingen en advies bodembesluit	325	669
Aantal meldingen AMvB	1498	1670
Aantal te actualiseren voorschriften	6	7
Aantal ingetrokken vergunningen	83	41
Aantal bezwaar en beroeps procedures	40	85
Aantal producten Overige vergunningverlening	1219	1419
Aantal producten meldingen asbest	700	2983
Toezicht en handhaving		
Aantal integrale milieucontroles	3444	3859
Aantal uitgevoerde hercontroles	2077	2288
Aantal ad hoc controles	394	524
Aantal toezichtcontroles grijs overig	5	13
Aantal repressieve handhavingstrajecten	151	600
Aantal behandelde klachten en meldingen (+SSIB)	6863	7518
Aantal BRZO inspecties (+hercontroles)	61	65 en 61 onaangekondigd
Aantal controles Wet bodembescherming (Wbb)	248	242
Aantal meldingen besluit bodembescherming	1100	1224
Aantal controles besluit bodemkwaliteit	216	515
Bouw (oprichting) en sloop (asbest)	537	971

Ontwikkelingen van invloed op de resultaten

Vergunningverlening

1. Op basis van de realisatie van de vergunningen in 2015 is het aantal verleende omgevingsvergunningen met 67 toegenomen. De hogere realisatie wordt veroorzaakt door de positieve economische ontwikkelingen. Dit leidt tot een toename van nieuwe initiatieven bij bedrijven.
2. Deze positieve economische ontwikkeling leidt eveneens tot een toename van het aantal ingediende meldingen AMvB. Overigens vlakt deze toename vergeleken met 2015 enigszins af (in 2015 waren er circa 400 meer meldingen dan begroot).

3. Het aantal bezwaar en beroepsprocedures is verdubbeld ten opzichte van 2015. Een toename van het aantal verleende vergunningen kan gedeeltelijk een toename van het aantal bezwaar en beroepsprocedures verklaren.
4. Het aantal meldingen asbest is vele malen hoger dan in 2015. Dit wordt veroorzaakt doordat de meeste deelnemers de basistaak asbest in 2016 hebben overgedragen aan de OMWB.

Naast de reguliere uitvoering van de VTH-taken is in 2016 binnen Vergunningen aan de slag gegaan met de volgende ontwikkelingen, aandachts- en speerpunten, o.a. in het kader van Huis op Orde:

1. Inrichtingenbestand: de dienst heeft in het kader van Huis op Orde 2016 de beschikbare inrichtingenbestanden (gegevens over de bedrijven in onze regio) opgeschoond en vergeleken met elders beschikbare informatie (o.a. KvK gegevens). Hierna zijn de bestanden ter beoordeling voorgelegd aan de gemeenten. Een actueel en betrouwbaar inrichtingenbestand is van groot belang bij de uitvoering van het VTH-werk en voor het opstellen van werkprogramma's. Begin 2017 is het basisbestand inrichtingen opgeleverd. Dit bestand is van invloed op het aandeel van elke deelnemer in de bijdrage op de collectieve taken en de incidentele bijdrage. De gevolgen zijn met de deelnemers gedeeld en opgenomen in de afrekeningen over 2016.
2. Digitalisering van de werkdoSSIers van alle Brzo+ bedrijven
3. Veehouderij en volksgezondheid: dit jaar zijn enkele onderzoeksrapporten gepubliceerd die laten zien dat in de omgeving van (specifieke) veehouderijen sprake is van verhoogde volksgezondheidsrisico's. De dienst is actief betrokken geweest bij de vervolgacties die de provincie Noord-Brabant in samenwerking met de omgevingsdiensten heeft ondernomen. Zo is een ondersteuningsteam gevormd, is een handreiking en de Notitie Handelingsperspectieven veehouderij en Volksgezondheid (toetsingskader) voor de bevoegde gezagen opgesteld, zijn informatiebijeenkomsten voor de gemeenten georganiseerd en wordt bij vergunningverlening voor veehouderijen in samenwerking met de GGD gekeken naar de mogelijk volksgezondheidseffecten.
4. De dienst is in 2016 actief betrokken geweest bij de provinciale verkenning naar de aanpak van mestverwerking in Brabant (dialogsessies) en de beoogde maatregelen ter terugdringing van de veestapel.
5. Verantwoorde vergunningverlening: Op basis van de beleidsnota 'Verantwoorde vergunningen, 10 mei 2016', opgesteld door de provincie Noord-Brabant is het Plan van Aanpak opgesteld door de dienst in samenwerking met de Provincie, de ODZOB en de ODBN. Met dit project wordt bereikt dat de Provincie Noord-Brabant in staat is om de toekomstige nota 'vergunningverlening, toezicht en handhaving' voor het onderdeel vergunningverlening te kunnen opstellen.
6. Actualisatieprogramma en efficiencytraject vergunningverlening. Hiermee is in 2016 een start gemaakt. In verband met het grote aantal vergunningaanvragen in dit jaar, zal het in 2017 vervolg krijgen.
7. Project intentieverklaring: de dienst heeft in samenwerking met gemeenten, provincie Noord-Brabant en ketenpartners een nieuwe manier van vergunningverlening ontwikkeld: de intentieverklaring. De gebruikelijke doorlooptijd bij een uitgebreide vergunningprocedure is 26 weken. Met de intentieverklaring kunnen aanvragers van een omgevingsvergunning al 4 weken na de aanvraag starten met hun initiatief, een winst van 22 weken! Dit is goed voor de concurrentiekracht van gemeenten. In twee pilots met de Japanse verfproducent Chugoku Paints BV en Saint-Gobain Construction Products Nederland BV, is in 2016 onderzocht of de werkwijze haalbaar was. Het concept bleek daadwerkelijk de voordelen te bieden die werden beoogd en de intentieverklaring is nu voor iedereen inzetbaar.

Toezicht, handhaving, klachten en ongewone voorvallen

1. Het aantal integrale- en hercontroles (categorie A t/m B2) is hoger dan vooraf in de werkprogramma's was opgenomen. De OMWB heeft van opdrachtgevers grotere opdrachten voor deze controles gekregen. Daarnaast is door verhoging van de efficiency en een lager naleefgedrag op basis van de LHS het aantal controles toegenomen.
2. De controles Ad Hoc zijn hoger dan in de gezamenlijke werkprogramma's was opgenomen en bevatten onder andere administratief toezicht en horecacontroles. Opdrachtgevers hebben daarnaast extra opdrachten gegeven op het gebied van opvolging van de controlecontroleurs B.V. voor identificatiedoeleinden. Behorend bij controleverklaring op 31 mei 2017

Fh

3. Door een steeds grotere naamsbekendheid van de Milieu Klachten Centrale (MKC) en Samen Sterk in Brabant (SSiB) en daarmee een groter wordende meldingsbereidheid van burgers binnen het OMWB gebied is het aantal milieuklachten dit jaar wederom fors toegenomen. Diverse grote evenementen (geluidsoverlast) en het grote aantal drugsdumpingen (bodemverontreiniging) zijn hieraan ook debet.
4. Het aantal repressieve zaken is hoger dan vooraf in de werkprogramma's was begroot. De deelnemende gemeenten hebben het afgelopen jaar meer basistaken ingebracht. Daarnaast zijn in 2016 de processen toezicht en handhaving herijkt en is hierover gecommuniceerd richting de deelnemers.
5. Met de herijking van deze werkprocessen is tegelijk de implementatie van de Landelijke Handhavingstrategie en de monitoring hiervan gerealiseerd. In de hernieuwde werkprocessen is er betere sturing mogelijk op het proces door het daarbinnen beter beleggen van verantwoordelijkheden en het vastleggen- en afdekken van risico's.
6. Het toezichtonderdeel Besluit Bodemkwaliteit is uitgevoerd conform het conceptdocument Level Playing field 2013/2014. Bij 6 deelnemers valt de realisatie lager uit dan gepland. Qua bedrag zijn de grootste afwijkingen te zien bij Bergen op Zoom, Gilze en Rijen, Goirle en Tilburg. Bij 20 deelnemers valt de realisatie hoger uit dan gepland. Qua bedrag zijn de grootste afwijkingen te zien bij Breda, Halderberge, Heusden, Rucphen, Waalwijk, Werkendam en Zundert, en in mindere mate bij Aalburg en Oosterhout. In relatief opzicht is de afwijking t.o.v. de begroting het grootste bij Waalwijk, Rucphen, Halderberge, Aalburg en Breda.
7. De Wet bodembescherming (Wbb) is door de OMWB namens de Provincie Noord-Brabant, en de gemeente Breda en de gemeente Tilburg (B5 gemeenten) volgens de gegeven opdrachten uitgevoerd (toezicht bodemsaneringen, vergunningen, onderzoeken, saneringsplannen, beschikkingen en/of meldingen).
8. Binnen programmadeel 1 is zowel tijdens teamoverleggen als in persoonlijke gesprekken aandacht besteed aan de interne VTH-cultuur. Uit het aantal geconstateerde overtredingen kan worden geconcludeerd dat medewerkers scherper zijn geworden tijdens hun controles. Er zijn bij BRZO-bedrijven bijvoorbeeld meer kleine overtredingen vastgesteld, dit zijn overtredingen die ter plekke ongedaan zijn gemaakt maar die wel als overtreding in het inspectierapport worden opgenomen. De aanbevelingen uit het OVV-rapport van Shell zijn de aanleiding van deze veranderde werkwijze. Daardoor is het spontane nalevingcijfer binnen Brabant erg laag ten opzichte van de landelijke cijfers.
9. Binnen de afval- en agrarische branche wordt sinds 2016 gewerkt met Brabantbrede branche aanpak en brancheplannen. Dit samen met de andere twee Brabantse omgevingsdiensten, de ODBN en de ODZOB.
10. Het aantal uitgevoerde toezichtstaken op asbestsloop is ten opzichte van 2015 fors toegenomen. Dit komt doordat meer deelnemers in 2016 de basistaak asbest hebben ingebracht.

Programma Brzo en Brzo+

1. Met het Brzo 2015 is de Europese Seveso III richtlijn in Nederland geïmplementeerd. Het besluit integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, externe veiligheid en rampbestrijding in één juridisch kader. Doelstelling is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Of een inrichting onder de werkingssfeer van het Brzo 2015 valt, is afhankelijk van de hoeveelheid en aard van de vergunde hoeveelheid gevaarlijke stoffen die maximaal binnen de inrichting aanwezig mogen zijn. De VTH taken zijn ondergebracht bij 6 gespecialiseerde omgevingsdiensten in Nederland.
2. Per 1 januari 2016 zijn Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag geworden voor alle BRZO inrichtingen. Het aantal inrichtingen fluctueert omdat de vergunde hoeveelheid gevaarlijke stoffen wijzigt. Momenteel (peildatum 31 december 2016) vallen er 66 inrichtingen onder het Brzo.
3. Jaarlijkse worden bij alle Brzo-bedrijven minimaal 3 inspecties uitgevoerd: een Brzo inspectie (met ISZW en/of de Veiligheidsregio), een onaangekondigde inspectie en een WABO inspectie.
4. Met de gemeenten waar een Brzo-bedrijf is gevestigd zijn afspraken gemaakt hoe zij op de hoogte worden gehouden over de ontwikkelingen bij deze bedrijven.

Fh

5. In het milieujaarverslag Brzo dat naar verwachting begin april 2017 verschijnt wordt dieper ingegaan op de uitvoering van het Brzo en de landelijke samenwerking met de andere 5 Brzo-RUD's.
6. Het project "digitalisering BRO-dossiers" is in 2016 afgerond. De bedrijven die net niet onder het Brzo vallen, de zogenaamde BRZO+ bedrijven of risicorelevante bedrijven, zijn in 2016 allemaal minimaal eenmaal gecontroleerd door ervaren inspecteurs die zich hebben gespecialiseerd in deze bedrijven. Ook is door de toezichthouders de actualiteit van de risicokaart gecheckt. In circa 20% van de gevallen bleek dat de risicokaart van een update voorzien moest worden en dat de vergunning niet dekkend of actueel was. Hersteloperaties op dit punt zijn inmiddels in gang gezet.

Baten Programmadeel 1: realisatie versus begroting

Baten	2016 begroting	2016 realisatie
bedragen x € 1.000	na wijziging	realisatie
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving		
deelnemende gemeenten	11.692	12.194
provincie Noord-Brabant	7.793	6.738
Totaal Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving	19.485	18.932

Uit de financiële overzichten blijkt dat deelprogramma 1 een onderschrijding, en deelprogramma 2 een overschrijding laat zien ten opzichte van de begroting na wijziging. Dit is als volgt te verklaren:

- De begrote bedragen onder P1 en P2 zijn een afgeleide van de inbreng van de deelnemers bij de start van de OMWB. In de loop van de jaren heeft in de uitvoering een verschuiving plaatsgevonden. Waar deelnemers minder inbrengen in P1 zijn ter compensatie extra werkzaamheden bij de OMWB neergelegd die onderdeel uitmaken van P2.
- Door de overdracht van de gemeentelijk BRZO-bedrijven naar provinciaal bevoegd gezag is bij de eerste begrotingswijziging de provinciale bijdrage voor P1 opgehoogd. In de begrote bijdragen van de gemeenten met BRZO-bedrijven heeft –op een enkele uitzondering na- geen aanpassing plaats gevonden door een verlaging van de bijdrage of door een verschuiving van de bijdrage van P1 naar P2. In de opdrachtverlening heeft deze verschuiving wel plaatsgevonden.
- Voor P2 zijn in de loop van 2016 veel extra opdrachten ingebracht.

2.1.2. Programmadeel 2: Adviezen en projecten

In programmadeel 2 brengen deelnemers aan de hand van het werkprogramma de adviestaken op het terrein van milieu en overige taken uit het omgevingsrecht in. Deze zogenaamde verzoektaken omvatten (milieu-)metingen, adviezen en projecten op het gebied van bijvoorbeeld BRZO, geluid, bodem, (afval)water, lucht, asbest (niet basistaken), totaalloop, communicatie, juridische zaken, bouwtaken, ruimtelijke planvormingsprocessen, externe veiligheid, duurzaamheid, energie, opruimen van drugsdumpingen, gevelisolatieprojecten en omgevingsbeleid. Deze taken hebben vaak een wettelijke grondslag of zijn onderdeel van beleidsambities.

De werkprogramma's zijn indicaties van het volume van deze taken. Incidentele verzoektaken kunnen van jaar tot jaar verschillen. Deelnemers hebben in hun werkprogramma's vaak enkele niet nader gespecificeerde budgetten opgenomen, waar in de loop van het jaar opdrachten voor worden verstrekt.

Realisatie

In onderstaande tabellen is de realisatie van de verzoektaken in 2016 weergegeven. Veel gemeentelijke opdrachtgevers hebben opdrachten bij de dienst belegd buiten de werkprogramma's om.

Aantal specialistische adviezen voor gemeentelijke opdrachtgevers, per thema

Adviezen gemeenten	Gerealiseerd
-Bodem, Water en Afvalstoffen	679
-Ihkv Ruimtelijke ordening	150
-Geluid	236
-Lucht	13
Gevelisolatieprojecten	19

Adviezen **externe veiligheid**

Adviezen externe veiligheid	2015 (incl. IOV)	2015 (excl. IOV)	2016 (incl. IOV)	2016 (excl. IOV)
EV-VTH	144	120	212	130
EV-RO	166	42	181	51

In bovenstaande aantallen zijn ook de adviezen opgenomen die binnen het programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) vallen. De kosten voor deze adviezen worden niet in rekening gebracht bij de gemeenten, maar worden vergoed vanuit het subsidieprogramma IOV. Dit is een programma waarbij middelen van de rijksoverheid (ministerie I&M) via de provincie worden toegekend aan de omgevingsdienst. Doel van het programma is de taakuitvoering op het gebied van externe veiligheid te verbeteren. Deze middelen worden uitgekeerd aan de omgevingsdiensten, zodat zij de EV-taakuitvoering op robuuste wijze kunnen invullen en om te kunnen voldoen aan de EV-kwaliteitscriteria.

De adviezen voor EV-RO zijn onder te verdelen in: advies, QRA (kwalitatieve risicoanalyse) en VGR (Advies verantwoording groepsrisico). Deze opsplitsing is alleen in het IOV-programma gemaakt (zie onderstaande tabel):

Adviezen externe veiligheid binnen IOV	Advies	QRA	Advies VGR	Totaal EV-RO
EV-RO (2015)	75	19	30	124
EV-RO (2016)	88	22	20	130

*Aantal nadere onderzoeken P2
voor de provincie Noord-Brabant*

Type onderzoek	Nadere onderzoeken - programma 2
Bodem en water	202
Grondwatermonitoring	9
Geluid, Trillingen en Licht	18
Lucht en Geur	89
Asbest	55
Bouw- en Afvalstoffen	4

De omvang van de provinciale opdracht was €1,77 miljoen ofwel 24.340 uur. Met de provinciale opdrachtgever is de afspraak gemaakt dat in 2016 realisatie in uren en product leidend is. Het werkprogramma is bijna geheel afgerond binnen de opdracht van 2016. Het aantal uren is iets lager uitgevallen.

Verzoektaken op het gebied van Ruimtelijke Ordening, energie en milieucommunicatie zijn in 2016 voor 100% van het begrote programma opgepakt en afgerond.

In 2016 heeft de dienst voor een toenemend aantal gemeenten werkzaamheden verricht op het gebied van RO-advisering. In totaal zijn 150 RO-adviezen afgegeven. De werkzaamheden varieerden van een vraag over een bestemmingsplan tot het verzorgen van een milieuparagraaf in het kader van het actualiseren van het bestemmingsplan.

Het initiële budget dat door een beperkt aantal gemeenten in hun werkprogramma's was opgenomen, was niet toereikend voor alle extra verzoekaanvragen. De omzet is op dit vlak dan ook hoger uitgevallen.

De provincie heeft de BRIKS (bouwen, reclame, inrit, kap en sloopvergunningen/melden) voor de provinciale bedrijven bij de dienst belegd. In totaal zijn 115 BRIKS-procedures in behandeling genomen waarvan 92 bouwvergunningprocedures conform opdracht.

In 2016 heeft de dienst voor een aantal gemeenten werkzaamheden verricht op het gebied van communicatie. Werkzaamheden hadden betrekking op de volgende thema's:

- Opstellen duurzaamheidsagenda (voor 1 gemeente)
- Samen schoon (voor 4 gemeenten)
- Duurzaamheid als motor (voor 1 gemeente)
- Zwerfafval (voor 4 gemeenten)
- Energiecampagne (voor 6 gemeenten)

Voor het verrichten van deze werkzaamheden hadden de opdrachtgevende gemeenten een basisbedrag in de werkprogramma's opgenomen. Feitelijk zijn er naast het werkprogramma aanzienlijk meer opdrachten aan de OMWB verstrekt. Dit heeft geresulteerd in meer omzet.

In de loop van 2016 hebben steeds meer gemeenten asbest- en slooptoezichttaken bij de dienst belegd. In 2016 is een toenemende vraag van gemeenten die incidentele bouw (verzoek)taken bij de OMWB neerleggen.

Overige opdrachten buiten het werkprogramma hadden betrekking op werkzaamheden op het gebied van bodem: informatiebeheer, detachering, advisering (complexe) bodemzaken, water, asbest (voor particulieren) en bouw-/slooptaken.

Door de dienst zijn onderzoeken uitgevoerd naar de milieukwaliteit van bodem, water, afval, lucht, geluid (inclusief gevelisolatie) en geur. Om deze onderzoeken uit te kunnen voeren is een deel van de werkzaamheden zoals analyses uitbesteed. Voor de analysewerkzaamheden heeft de OMWB een aanbestedingsprocedure doorlopen waarbij raamcontracten zijn afgesloten met verschillende laboratoria. Naast analyses worden ook andere werkzaamheden uitbesteed aan koeriersdiensten, externe adviseurs, boorbedrijven en loonbedrijven.

Bij de niet VTH-taken worden naast de genoemde werkzaamheden in opdracht van de afdelingen Vastgoed en Infra van de deelnemers ook volledige bodemonderzoeken uitbesteed bij adviesbureaus. Deze onderzoeken worden bij de dienst in rekening gebracht en maken deel uit van de externe kosten.

Baten Programmadeel 2: realisatie versus begroting

Baten	2016 begroting na wijziging	2016 realisatie
bedragen x € 1.000		
Advies en Projecten		
deelnemende gemeenten	2.337	2.900
provincie Noord-Brabant	2.203	3.602
Totaal Advies en Projecten	4.540	6.502

Zie ook de toelichting bij programmadeel 1.

2.1.3 Programmadeel 3: Collectieve taken

Collectieve taken zijn algemene taken op het terrein van de Gemeenschappelijke Regeling die niet zijn toe te schrijven aan één of meer specifieke deelnemers en die op basis van samenwerkingsafspraken ten dienste van alle deelnemers worden uitgevoerd. De taken dienen bij te dragen aan verbetering van kwaliteit en/of-efficiëntie/doelmatigheid. Ze kunnen voortkomen uit een (wettelijke) verplichting of kunnen vrijwillig zijn.

Het gaat hierbij niet alleen om VTH taken maar om alle taken op het gebied van het in stand houden en verbeteren van de leefomgeving.

Collectieve taken die momenteel worden uitgevoerd binnen de regio Midden- en West Brabant:

- Programmamanagement collectieve taken
- Klachten- en crisisorganisatie
- Transitie naar informatiegestuurd toezicht & handhaving
- Kennisoverdracht en samenwerking
- Samen Sterk in Brabant (SSiB)
- Overige projecten

In 2016 is gewerkt aan een verbeterd beheer van het programma 3 en de verantwoording daarover. Bij het vorm geven van nieuwe programma's zal het instrument van de omgevingsanalyse, waar in 2016 ervaring mee is opgedaan, ingezet worden.

Sinds september zijn de drie Brabantse omgevingsdiensten gestart met een Brabantbrede 24/7 **MilieuKlachtenCentrale** (MKC) voor de intake van milieuklachten. Continuïteit, bereikbaarheid en kwaliteit worden hierdoor beter gewaarborgd. Binnen de MilieuKlachtenCentrale zijn de Milieutelefoon, de Zwemwatertelefoon en het telefoonnummer van Samen Sterk in Brabant (SSiB) samengebracht.

Om de klachtenorganisatie verder te professionaliseren is de toepassing S@men geïmplementeerd.

De klachten worden geregistreerd in S@men, een digitaal systeem waarmee de indiener online kan volgen wat er met zijn melding gebeurt.

Voorheen verzorgde de dienst met de provincie de milieuklachtenlijn binnen kantoortijd voor de ODZOB en ODBN. Buiten kantoortijd gingen de lijnen over naar de Veiligheidsregio Brabant Noord. De OMWB voert met de MKC deze taak uit namens de drie Brabantse omgevingsdiensten, voor de 67 Brabantse gemeenten en de provincie Noord-Brabant. De financiering van het MKC komt uit de collectieve taken die de opdrachtgevers bij de omgevingsdiensten in Brabant hebben belegd.

Ook deelnemers kunnen S@men raadplegen. In het eerste kwartaal van 2018 zal er een dashboard beschikbaar komen. Er zijn in 2016 in S@men 14.919 klachten verwerkt voor vier omgevingsdiensten: OMWB (7.518), ODBN (1.628), ODZOB (3.961) en RUD zeeland (2.105). In de huidige constructie verzorgt de OMWB de klachtenintake binnen kantoortijd en een externe partij buiten kantoortijd.

In 2016 is de manager van dienst via de crisistelefoon 39 keer benaderd vanwege een incident. 13 van de 39 incidenten zijn extern gemeld, voornamelijk via de Officier van Dienst Bevolkingszorg. Bij 8 incidenten heeft de dienst deelgenomen in het CoPI. 9 incidenten betroffen drugsafvaldumpingen. Van deze incidenten zijn er 6 intern geëvalueerd. Hieruit zijn verbeterpunten gehaald welke inmiddels zijn doorgevoerd. Daarnaast heeft de dienst input geleverd bij een externe evaluatie. Tevens heeft de dienst bij 6 oefeningen een bijdrage geleverd.

Binnen het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO) is overeengekomen dat alle partijen vanaf 2016 conform de **Landelijke handhavingstrategie** (LHS) gaan werken. Vanuit de collectieve taak is de implementatie alsmede de monitoring van overtredingen conform de LHS gefaciliteerd. De dienst past inmiddels de LHS toe en legt resultaten hiervan vast.

Voor de **transitie naar informatiegestuurd toezicht & handhaving** zijn diverse projecten en activiteiten uitgevoerd. Zo worden voortaan (op paragraafniveau) alle overtredingen door de Accountants B.V. voor identificatie doeleinden. Behorend bij controleverklaring

Fh

voor monitoring. Hiermee is een aanvang gemaakt met de informatieopbouw over bedrijven. Deze is bruikbaar voor informatie- en risicogestuurd toezicht en werken, en creëert eveneens een basis voor de LHS-monitoring.

Na een positieve pilot met mobiele devices en digitale checklisten vindt **toezicht op de asbestsloop** voortaan op digitale wijze plaats. Hiermee is alle toezichtinformatie digitaal beschikbaar voor nadere analyse. De Brabantse omgevingsdiensten werken samen aan de vorming van een centraal databestand met Brabantbrede, uniforme toezichtinformatie over de asbestketen. Door analyse van toezichtinformatie en deze te koppelen aan klachten en meldingen, de ervaringen van toezichthouders (expert judgement), informatie van derden, en de gegevens van het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen en internetrecherche, krijgt de dienst steeds beter inzicht in de keten. Het stelt de OMWB ook in staat een shortlist te maken van bedrijven die een potentieel risico in de keten kunnen zijn en mogelijk in aanmerking komen voor een keteninterventie. In een door de OMWB georganiseerd Brabantbreed overleg tussen de omgevingsdiensten en externe partners (politie, ISZW) worden deze inzichten gedeeld en worden afspraken gemaakt over acties jegens ketenactoren die bij meerdere partners in het vizier zijn. Belangrijker nog dan de constatering van de overtredingen is dat de omgevingsdiensten aantonen gezamenlijk in staat te zijn toezicht te organiseren daar waar de risico's op overtredingen hoog zijn. Hiermee is een fundament gelegd om de informatie gestuurde ketenaanpak ook op andere ketens structureel en kwalitatief goed uit te voeren. Dit fundament stelt de dienst ook in staat om op basis van signalen ad-hocacties uit te voeren. Een potentieel nog niet eerder in beeld gekomen 'zwakke plek' in de asbestketen is zo vastgesteld.

In 2016 zijn de **BPO projecten** Samen tegen dumpen, Risicorelevante bedrijven, Transitie zorgvuldige veehouderij, sanering asbestdaken, risicogerichte prioritering BPO en PAS uitgevoerd. De dienst draagt bij aan deze project door inbreng van specialistische kennis en kunde. De verantwoording van de BPO-projecten gebeurt via het BPO-secretariaat.

Om kennis met deelnemers te kunnen delen organiseerde de OMWB een expertsessie over de EED-richtlijn.

Daarnaast zijn presentaties verzorgd over het asbestverbod en de inventarisatie van asbestdaken Tot slot is kennis gedeeld over milieubescherming bij incidenten en over de Omgevingswet.

Werkafspraken tussen de dienst en het Waterschap de Brabantse Delta zijn uitgewerkt in een leanproject om de samenwerking zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Daarbij is onder meer aandacht besteed aan het opleiden van medewerkers, de adequate uitvoering van indirecte lozingen taken, de borging benodigde kennis en aanpassen van werkprocessen. In 2016 zijn de verbeterinitiatieven uit het leanproject uitgewerkt; een aantal is direct doorgevoerd, andere verbeteringen worden in 2017 geïmplementeerd.

Begin 2016 is door het bestuur besloten het voormalige project **Samen Sterk in Brabant** (voorheen het Buitengebied) op te nemen in de collectieve taken van de OMWB. Dit in eerste instantie bij wijze van proef voor één jaar.

De Brabantbrede verantwoording SSiB vindt plaats door de trekkende omgevingsdienst ODBN.

Om de strategische samenwerking en afstemming tussen de Brabantse omgevingsdiensten te organiseren evenals de samenwerking van die omgevingsdiensten met de provincie zijn de navolgende overleggen georganiseerd en gefaciliteerd:

- 4 vergaderingen van de voorzitters van de omgevingsdiensten (3V-overleg);
- 8 vergaderingen van de directeurs (3D-overleg);
- 16 vergaderingen van de strategische coördinatoren (3C-overleg)
- diverse ad-hoc overleggen van directeurs en voorzitters met provincie.

Baten Programmadeel 3: realisatie versus begroting

Baten	2016	2016
	begroting	
bedragen x € 1.000	na wijziging	realisatie
Collectieve Taken		
deelnemende gemeenten	1.045	871
provincie Noord-Brabant	309	483
Totaal Collectieve Taken	1.354	1.354

2.1.4. Programmadeel 4: Overige exploitatielasten en –baten

In programma 4 zijn de werkzaamheden ondergebracht die buiten voorgaande programma's vallen. Het gaat hierbij om de levering van producten en diensten aan zowel deelnemers als niet-deelnemers via derden. Dit zijn onder andere de kosten voor luchtkwaliteitsmetingen, laboratoriumkosten en kosten van e-noses. Ook subsidieprojecten zijn in dit programma opgenomen.

Het totaal van de lasten voor de programmadelen 1 tot en met 4 was voor 2016 als volgt:

Lasten	2016	2016
	begroting	
bedragen x € 1.000	na wijziging	realisatie
Personeelslasten	24.720	23.380
rente en afschrijvingen	369	341
Huisvesting en organisatie	3.892	3.253
Overige kosten	2.448	2.543
Algemene kosten en onvoorzien	1.332	443
Totaal lasten	32.761	29.959

Algemeen

Coördinatie uren/-kosten

Coördinatie uren omvatten vastgestelde werkzaamheden die te maken hebben met enerzijds werkvoorbereiding van en verantwoording over de taken en resultaten in het primaire proces. In de begroting 2016 is rekening gehouden met een bedrag van 600.000 euro voor coördinatiekosten; dit komt overeen met circa 7.000 uren voor coördinatie in het primaire proces.

In de tweede bestuursrapportage 2016 is melding gemaakt van de ontwikkeling van het aantal zogenoemde coördinatie-uren. In december 2016 heeft het bestuur besloten om voornamelijk nog geen actie te ondernemen richting deelnemers, in casu aanvullende facturen voor het surplus van de coördinatie-uren in 2016 te versturen, in afwachting ook van het jaarrekeningresultaat 2016.

Het aantal coördinatie uren (beter is te spreken van uren voor werkvoorbereiding, monitoring werkzaamheden en resultaten alsmede verantwoordingsrapportages aan de deelnemers) bedraagt in 2016 afgerond 12.500 uren.

De omvang van de zogenoemde coördinatie uren zou in het vervolg beter bepaald kunnen worden op een percentage van het aantal declarabele uren dat het primaire proces besteed mag worden aan alle werkzaamheden die onder de verzamelnoemer coördinatie uren vallen. Dat doet dan meer recht aan de feitelijke benodigde inzet. Een en ander zou dan gerealiseerd moeten worden binnen de werkprogramma's.

In 2016 zijn conform bestuurlijk besluit afgerond 7000 uren bij de deelnemers in rekening gebracht.

Onvoorzien

In de programmaverantwoording dient inzicht gegeven te worden in het gebruik van de geraamde bedragen voor de post onvoorzien.

De algemene post onvoorzien vermindert gedurende het boekjaar doordat deze tussentijds wordt belast ten gunste van specifieke lasten. Aan het eind van het boekjaar vervalt het restant van de post onvoorzien naar het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten.

In de primaire begroting 2016 was voor onvoorzien een bedrag van € 150.000 opgenomen. In de loop van het jaar is dit bedrag niet aangewend, en maakt derhalve deel uit van het positieve rekeningsaldo.

2.2 Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat in de begroting en rekening paragrafen worden opgenomen waarin de beleidslijnen en de beleidsrealisatie zijn vastgelegd met betrekking tot een aantal beheersmatige aspecten van de organisatie.

Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de jaarrekening staan, worden gebundeld in een overzichtelijke paragraaf die het bestuur voldoende inzicht in de betreffende onderwerpen geeft. In het BBV is een zevental paragrafen benoemd, maar die zijn voor onze dienst niet allemaal relevant.

De voor de omgevingsdienst van toepassing zijnde paragrafen zijn:

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Financiering
3. Bedrijfsvoering

2.2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de (meerjaren)begroting en de rekening zijn en geeft inzicht in de financiële draagkracht van de dienst indien zich onvoorziene gebeurtenissen voordoen. Een exact sluitende meerjarenbegroting zonder toereikende buffer betekent dat elke onvoorziene financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigen om alsnog een structureel sluitende begroting te houden. Daarom heeft de OMWB op elk moment voldoende weerstandscapaciteit nodig.

Begripsomschrijving

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de risico's, waarvoor geen specifieke maatregelen zijn getroffen enerzijds, en de capaciteit van middelen en mogelijkheden (weerstandscapaciteit) die de organisatie heeft om niet begrote kosten op te vangen anderzijds (BBV art. 11). Hoe groot die weerstandscapaciteit moet zijn is afhankelijk van de risico's die OMWB op enig moment loopt. Hiertoe worden strategische risico's onderscheiden van de reguliere risico's.

Reguliere risico's doen zich regelmatig voor en zijn over het algemeen goed meet- en beheersbaar. Voorbeelden van beheersmaatregelen zijn het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van bestemmingsreserves en het inrichten van de administratieve organisatie en interne controle.

Kenmerkend van strategische risico's is dat er sprake is van niet of nauwelijks beïnvloedbare (externe) risico's. Meestal is de kans dat het risico zich voordoet klein, terwijl de financiële gevolgen groot kunnen zijn. Beide zijn moeilijk in te schatten. Dergelijke risico's kunnen samenhangen met rijksbrede bezuinigingen, onvoorziene kostenstijgingen, productiviteitsverlies en veranderingen in de vraag.

Om te voorkomen dat de OMWB bij het voordoen van niet afgedekte risico's ingrijpende wijzigingen moet doorvoeren, dient de OMWB weerstandscapaciteit te bezitten om tegenvallers te kunnen opvangen. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit geeft het weerstandsvermogen aan.

Over de jaren 2014 en 2015 was er sprake van een negatief jaarrekening resultaat en een negatieve reservepositie. In 2016 heeft het algemeen bestuur ingestemd met enerzijds een eenmalige bijdrage om deze negatieve reservepositie af te dekken en anderzijds om voor de periode 2016 t/m 2018 een tariefsverhoging van € 2,00 toe te passen om weerstandsvermogen op te bouwen. Deze opslag is van toepassing voor een periode van 3 jaar voor de opbouw van een weerstandsvermogen van € 1.500.000.

De OMWB beschikt nu over twee reserves;

- *De algemene reserve*
- *Reserve huisvesting*. Dit betreft een bestemmingsreserve en kan niet worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel.

Ontwikkeling weerstandsvermogen 2016

In de begroting 2016 is een analyse gemaakt van de risico's en het weerstandsvermogen. In deze paragraaf wordt ingegaan op de ontwikkelingen in 2016 en op de kosten van risicomanagement in relatie tot het weerstandsvermogen in het verslagjaar.

In de begroting 2016 zijn risico's benoemd. In deze paragraaf zal van de begrote risico's worden aangegeven of en in welke mate deze zich in de vorm van schades hebben voorgedaan.

In de begroting 2016 was aangegeven naar een weerstandsvermogen van 1,0 tot 1,4. Uitgaande van een algemene reserve van € 2.841.000 (na aanvullende storting 2016) en een benodigde weerstandscapaciteit van € 2.560.000 (zie pagina 28) bedraagt de ratio voor het weerstandsvermogen 1,11.

Nr	Risico's	Maximale bedrag schade	Kans op optreden risico	Gewogen risico	Gewogen risico (minimaal) na toepassen flexschil
	Opbrengsten				
1	Omzet niet deelnemers daalt	€ 180.000	30%	€ 54.000	€ 1.080
2	Minder taken uitgevoerd door achterlopen opdrachtgevers	€ 250.000	70%	€ 175.000	€ 35.000
3	Minder taken uitgevoerd door achterlopen OMWB	€ 250.000	70%	€ 175.000	€ 35.000
4	Niet betalen facturen door verschillen van inzicht tussen opdrachtgever en opdrachtnemer	€ 500.000	50%	€ 250.000	€ 250.000
5	Verskil van mening over wijze van afrekenen VVGB-gelden	€ 2.500.000	80%	2 000.000	2 000.000
	Productiviteit				
6	Lagere productiviteit	€ 650.000	30%	€ 195.000	€ 195.000
7	Ziekteverzuim	€ 200.000	30%	€ 60.000	€ 60.000
8	Mismatch kwaliteit personeel en vraag opdrachtgevers	€ 200.000	50%	€ 100.000	€ 100.000
	Kosten				
9	Hogere kosten dan begroot	€ 500.000	70%	€ 350.000	€ 350.000
10	Hogere rentekosten door hogere financieringsbehoefte	€ 6.000	30%	€ 1.800	€ 1.800
11	Hogere rentekosten door hogere rente	€ 54.000	10%	€ 5.400	€ 5.400
	Totaal	€ 5.290.000		€ 3.366.200	€ 3.033.280

Opgetreden schadegevallen n.a.v. de risicotabel

De begroting 2016 is opgesteld aan de hand van de realisatie cijfers vanaf 2013. Zoals eerder aangegeven hebben met name de jaren 2014 en 2015 een negatief rekeningresultaat opgeleverd. Aan de hand van deze bevindingen zijn voor 2016 de risico's breed geïnventariseerd. Tevens is een aantal beheersmaatregelen getroffen om de schade van de opgesomde risico's zoveel mogelijk te beperken. De geïnventariseerde risico's zijn onderverdeeld in de volgende clusters;

- Opbrengsten
- Productiviteit
- Kosten

Per onderdeel wordt ingegaan op de ontwikkelingen in 2016.

Opbrengsten

1. Omzet niet-deelnemers

De dienst levert ook producten en diensten buiten de regio en haar deelnemers aan gemeenten en aan de RUD Zeeland. De omzet van deze niet-deelnemers lijkt langzaam terug te lopen. De opbrengst is laag begroot. Daarnaast heeft de toezichthouder BZK aangegeven dat zij enkel 'harde' inkomsten accepteert binnen een begroting (*de begroting 2017 is hier inmiddels ook op aangepast*). In het kader van de ontwikkelingen van de vennootschapsbelasting en de daaruit voortvloeiende eventuele belastingplicht bij winst op niet deelnemers ligt het niet voor de hand deze activiteiten uit te breiden.

2 t/m 4. Minder taken en niet betalen facturen

Als uitgangspunt wordt gehanteerd dat de in de begroting opgenomen deelnemerbijdrage altijd moet worden betaald ook al is minder afgenomen dan dit bedrag, tenzij de OMWB verwijtbaar afgesproken te leveren diensten niet heeft geleverd.

In de begroting 2016, inclusief wijzigingen is rekening gehouden met een productiviteit van 1.350 uur per medewerker met een totale uren omzet van 320.000.

In werkelijkheid laat 2016 zien dat er aanvullende opdrachten zijn verstrekt aan de OMWB.

Dit leidt tot onderstaande ontwikkeling.

Basis werkprogramma's	275.000 uur
Aanvullende werkprogramma's	<u>45.000</u> uur
Totaal	320.000 uur
Extra gerealiseerd	<u>3.500</u> uur
Totaal geleverd	323.500 uur

Dit houdt in dat er op basis van de werkprogramma's een extra omzet is gerealiseerd en dus een incidenteel voordeel oplevert over 2016. De onder de opbrengsten opgenomen risico's hebben zich in 2016 dan ook niet voorgedaan.

5. VVGB-gelden

Een drietal deelnemers legt zich niet neer bij het meerderheidsbesluit van het algemeen bestuur inzake de inbreng van zogenaamde VVGB-gelden. In het algemeen bestuur is besloten tot arbitrage. In het geval de uitkomst voor de OMWB negatief is betekent dit dat op basis van het uitgangspunt "gelijke monniken gelijke kappen" de arbitrage- uitspraak wordt toegepast voor alle deelnemers. Dan zijn deelnemers alleen gehouden de feitelijke inzet op deze gelden te betalen. Dit zou betekenen dat het niet bestede deel van de VVGB-gelden moet worden terugbetaald. In 2016 is dit verschil van inzicht nog niet opgelost. Dit risico loopt onverminderd door in 2017. Daarnaast loopt ook de discussie over de SBK-gelden.

Voorziening debiteuren

Bij het opmaken van de jaarrekening 2015 is een voorziening getroffen van € 602.000 voor afwikkelingsverschillen van de omzet 2015. Het verloop van deze voorziening in 2016 was als volgt:

Voorziening dubieuze debiteuren	€ 602.000
Ten laste gebrachte verschillen	€ 198.000-
Vrijval voorziening (wo Tilburg 273.000)	<u>291.000-</u>
Nog benodigd voor afwikkeling 2015	€ 113.000
Aanvullende voorziening tbv posten 2016	<u>178.000</u>
Totaal benodigd voor afwikkeling 2016	€ 291.000

Bij het opmaken van de jaarrekening 2016 is een aanvullende voorziening van € 225.000 gevormd voor mogelijke afwikkelingsverschillen op de eindafrekeningen 2016. Het betreft hier een voorziening voor betwiste facturen vanwege mogelijke vraagstukken in de opdrachtverstrekking of in de verantwoording ervan.

Productiviteit

6. Lagere productiviteit

In de begroting 2016 is uitgegaan van een productiviteit van 1.350 uur per declarabele medewerker. Bij de vaststelling van de begroting medio 2016 werden deze kaders geïmplementeerd. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in het realiseren van de 1.350 norm over 2016. De werkelijke realisatie is hoger geweest. Het geschetste risico is niet opgetreden in 2016

7. Ziekteverzuim

In 2015 werd de OMWB geconfronteerd met een hoog ziekteverzuim-percentage. 2015 kende een ziekteverzuimpercentage van 6,38%. Voor 2016 is uitgegaan van een daling naar 4,8 %. Om dit te realiseren is een aantal maatregelen getroffen zoals extra aandacht bij langdurig verzuim, bevorderen re-integratie, voorlichting en direct contact zoeken met medewerkers door het management bij ziekmelding.

Het ziekteverzuimpercentage in 2016 is mede hierdoor gedaald tot onder de 4% (3,6% gemiddeld). Het lagere ziekteverzuimcijfer heeft dan ook een directe invloed gehad op de hogere productiviteit.

8. Mismatch kwaliteit personeel en vraag opdrachtgevers

In 2016 is niet gebleken dat er een mismatch is op de kwaliteit van het personeel in relatie tot de vraag van opdrachtgevers. Er zijn geen signalen dat de geleverde kwaliteit niet conform eisen is die grotendeels wettelijk zijn vastgesteld. Ook bij inzet van de flexibele schil c.q. externe medewerkers zijn deze signalen niet afgegeven door de deelnemers.

Deloitte Accountants B.V.
 Voor identificatiedoeleinden.
 Behorend bij controleverklaring
 d.d. 31 mei 2017

Fh

Kosten

9. Hogere kosten dan begroot

De budgettering in de begroting 2016 is afgeleid van de realisatiecijfers over de voorgaande jaren. Tevens is een zo reëel mogelijke inschatting gemaakt van de te verwachten kosten. Een groot aantal budgetten is dan ook bijgesteld. Daarnaast lieten de afgelopen jaren een (forse) overschrijding zien van de post inhuur, met name op de overheadtaken. In 2016 is sterk gestuurd op het beperken van uitgaven in het algemeen. De discussie over nut en noodzaak op de besteding van de budgetten is telkens aan de orde geweest. Ook is sterk gestuurd op het minimaliseren van de kosten voor inhuur van medewerkers, binnen kaders van de begroting. De verwachting was dat er meer kosten zouden moeten worden gemaakt voor opleidingen en ICT. Echter, door het uitblijven van aanpassingen in de ICT infrastructuur en applicaties zijn deze kosten achterwege gebleven. Door de forse bijsturing op de productiviteit is ook een fors deel van bijvoorbeeld de opleidingsbudgetten niet besteed. Over 2016 is sprake van lagere bestedingen dan begroot.

10 en 11. Rentekosten

In de risicotabel zijn de risico's opgenomen van hogere kosten als gevolg van de rente ontwikkeling op de markt. Met ingang van juli 2016 wordt er twee keer per jaar (vooruit) gefactureerd. Dit levert een betere financieringspositie op. De financieringsbehoefte is daarbij feitelijk niet meer noodzakelijk bij een normaal kostenverloop. Anderzijds heeft de OMWB tot juli wel korte leningen aangetrokken om aan de betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. De ontwikkeling van de geldmarkt in 2016 kende echter zeer lage rentepercentages. De in de risicotabel opgenomen verwachting m.b.t. stijgende rentepercentages is dan ook niet aan de orde geweest.

Herijking risico's

De financiële risico's zijn ultimo 2016 herijkt op basis van de hierboven opgenomen toelichting. Een aantal in de begroting 2016 opgenomen risico's is (structureel) afgenomen. Dit leidt tot het onderstaande aangepast overzicht van de financiële risico's.

	Risico's	Maximale bedrag schade	Kans op optreden risico	Gewogen risico	Gewogen risico (minimaal) na toepassen flexschil
	Opbrengsten				
1	Niet betalen facturen door verschillen van inzicht tussen opdrachtgever en opdrachtnemer	€ 500.000	50%	€ 250.000	€ 250.000
2	Vershil van mening over wijze van afrekenen VVGB-gelden en SBK geschil	€ 2.500.000	80%	€ 2.000.000	€ 2.000.000
	Productiviteit				
3	Ziekteverzuim	€ 200.000	30%	€ 60.000	€ 60.000
	Kosten				
4	Hogere kosten dan begroot	€ 500.000	50%	€ 250.000	€ 250.000
	Totaal	€ 3.700.000		€ 2.560.000	€ 2.560.000

Aanvullend op bovenstaande risico's is er ook een mogelijk financieel risico door het ontstaan van boventalligheid als gevolg van de organisatieverandering. Het maximale bedrag van de schade is voorsnog niet in te schatten. De kans dat het risico zich voordoet wordt geschat op circa 10%.

Financiële kengetallen

Met ingang van 2016 schrijft het BBV voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. Doel daarvan is inzicht te geven in de financiële positie van de organisatie.

Tabel; financiële kengetallen

Kengetal	Jaarrekening 2015	Begroting 2016	jaarrekening 2016
Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)	15,0 %	6,8 %	-10,5 %
Solvabiliteitsratio	-23,9 %	-24 %	43,5 %
Structurele exploitatieruimte	-7,4 %	-2,9%	13,3 %
Grondexploitatie	nvt	Nvt	Nvt
Belastingcapaciteit	nvt	Nvt	nvt

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Netto wil zeggen dat van de schulden eventueel uitgezette gelden zijn afgetrokken. De schuldenlast wordt vervolgens uitgedrukt in een percentage van de begrotingsomvang exclusief mutaties reserves. Er heeft een daadwerkelijke verbetering plaatsgevonden ten opzichte van de begroting 2016 en de jaarrekening 2015.

Solvabiliteit

Met solvabiliteit wordt aangegeven hoe groot het aandeel is van het eigen vermogen in het totaal van de passiva. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de OMWB in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger deze ratio, hoe groter de weerbaarheid van de organisatie. De solvabiliteit is fors verbeterd.

Structurele exploitatieruimte

Door het zuiveren van de incidentele lasten en baten en de mutaties in de reserves, ontstaat het beeld in hoeverre er sprake is van een structureel sluitende begroting. De structurele lasten en baten worden in dit kengetal uitgedrukt als een percentage van de totale baten (voor mutaties reserves) van het betreffende jaar. Het voor 2016 positieve percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een verbetering ten opzichte van 2015.

2.2.2 Financiering

In de financieringsparagraaf wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van de financieringsfunctie. Dit zijn de activiteiten die te maken hebben met het aantrekken en beheren van de financiële middelen. De paragraaf is verplicht bij de begroting en rekening, en hangt samen met de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido). De uitvoering van de financieringsfunctie dient uitsluitend de publieke taak. Het beheer is risicomijdend en is mede gericht op het voldoen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Schatkistbankieren

Overheden mogen sinds 2014 tegoeden uitsluitend bij het Rijk of andere decentrale overheden wegzetten. Dit is primair bedoeld om de staatschuld terug te dringen. De OMWB had gedurende de eerste zeven maanden van het boekjaar 2016 regelmatig te maken met tekorten aan liquide middelen, zodat de gevolgen van deze nieuwe wet zeer beperkt bleven. Na het vaststellen van de jaarrekening 2015 en de begrotingen 2016 en 2017 is vanaf augustus 2016 weer sprake geweest van liquiditeitsoverschotten. De overschotten worden dagelijks afgeroomd naar de schatkist. Op de lopende rekening was steeds maximaal € 250.000 beschikbaar. Hiermee blijft de OMWB binnen de vastgestelde limiet. Zie ook de toelichting op de balans.

Wet Fido

De OMWB moet rekening houden met twee normen op het gebied van financiering: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Met de kasgeldlimiet stelt de wet Fido een norm voor het maximumbedrag voor de financiering van de bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar). De kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen is 8,2 % van het begrotingstotaal (volgens de primitieve begroting).

Voor de berekening van de kasgeldlimiet komen de volgende posten in aanmerking:

- De opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van minder dan één jaar;
- De schuld in rekening-courant;
- De voor een termijn van korter dan één jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden;
- Overige geldleningen die geen onderdeel zijn van de vaste schuld.

Deze posten worden verminderd met het gezamenlijk bedrag van:

- De contante gelden in kas;
- De tegoeden in rekening-courant;
- De overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar.

De kasgeldlimiet is voor 2016 berekend op € 2.583.000.

De kwartaalgemiddelden voor 2016 bedroegen:

Kwartaal 1:	€ 1.720.000
Kwartaal 2:	€ 1.537.000
Kwartaal 3:	€ 4 480.000 -/-
Kwartaal 4:	€ 4.436.000 -/-

Gedurende 2016 is de kasgeldlimiet niet overschreden. Zelfs in het eerste en tweede kwartaal, toen sprake was van een forse verslechtering van de liquiditeitspositie was er nog sprake van ruimte onder de kasgeldlimiet van afgerond respectievelijk € 863.000 en € 1.046.000.

De renterisiconorm is het maximumbedrag dat de dienst jaarlijks aan renteherziening en aflossing van de langlopende schuld mag hebben. Voor de OMWB betekent dit dat jaarlijks niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mag worden afgelost op leningen.

Leningen en kredietfaciliteiten

De dienst heeft in het verleden twee langlopende leningen afgesloten.

Verstrekker	schuld ultimo 2016	jaarlijkse aflossing	rente
BNG	€ 2.100.000	€ 700.000	0,8 %
Gemeente Tilburg	€ 0	€ 214.000	4,25 %

De lening bij de gemeente Tilburg is per 4 januari 2016 vervroegd afgelost. Deze maatregel was opgenomen in het bezuinigingsplan. De extra aflossing heeft € 428.000 bedragen. Over deze extra aflossing was geen boeterente verschuldigd.

Bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) heeft de OMWB naast bovenstaande lening een kredietfaciliteit van afgerond € 2,2 miljoen. Hier is regelmatig gebruik van gemaakt, overigens tegen een zeer lage rente in 2016. In het eerste en tweede kwartaal overschreed de behoefte aan liquide middelen regelmatig het kredietmaximum. Hierdoor was het met enige regelmaat nodig om voor kortere perioden kasgeldleningen af te sluiten. Dit is tussentijds aan het bestuur gemeld.

2.2.3 Bedrijfsvoering

Personeel en Managementondersteuning

Het jaar 2016 stond in het teken van aanpassing van de organisatie. Met het aantreden per 1 januari 2016 van een interim directeur is het proces van het opnieuw inrichten van de organisatie opgestart.

In 2016 waren de activiteiten vooral gericht op het begeleiden van de organisatieverandering. Door middel van verschillende sessies met het directieteam en het breed managementoverleg is een nieuw organisatieplan opgesteld. Dit plan is opgesteld vanuit de zero-based gedachte. Terug naar de bedoeling. Wat heb je nodig aan organisatie om de basistaken en aanvullende taken die de deelnemers opdragen op een goede manier uit te kunnen voeren.

In het organisatieplan zijn thema's bij de kop gepakt als missie en visie van de organisatie, hoe maken we de OMWB toekomstbestendig gezien de (wettelijke) ontwikkelingen die op ons afkomen, sturing van de organisatie, managementfilosofie, procesgerichte inrichting van de organisatie, verzoektaken, kernformatie, flexibele schil en het hieruit voortvloeiend functieboek met formatieplan. Over dit plan is uitvoerig overleg gevoerd met de Ondernemingsraad.

De uitkomst van deze organisatieverandering zal zijn dat de organisatie procesgericht wordt ingericht met een vereenvoudiging in de arbeidsverdeling waar mogelijk, met als gevolg een vermindering van het aantal managementfuncties. Ook zullen enkele taken worden afgestoten. Na afronding van het plaatsingsproces in 2017 is helder of en hoeveel medewerkers boventallig zullen worden. Inzet is om alle medewerkers te herplaatsen.

Over de personele consequenties en eventuele arbeidsvoorwaardelijke gevolgen is overleg gevoerd met het Georganiseerd Overleg en is voor de organisatie een Sociaal Plan opgesteld. Dit plan is vastgesteld op 30 juni 2016. Deze datum is niet leidend voor de start van de organisatieverandering. Het sociaal plan is van toepassing op alle toekomstige organisatieveranderingen binnen de OMWB. De datum van ingang van de verandering in de organisatie is pas na afronding van het plaatsingsplan, naar verwachting medio 2017.

Naast dit grote project was het terugdringen van het ziekteverzuim een speerpunt voor 2016. Daarin zijn goede resultaten geboekt. Het ziekteverzuim is fors gedaald.

Naast deze speerpunten zijn de 'going concern' zaken opgepakt en nog openstaande onderwerpen in het kader van de opbouw van de organisatie:

- invoering Integriteitbeleid;
- invoering Introductiebeleid;
- advisering omtrent het Generactie-pact;
- voorbereiding (digitale) invoering Individueel Keuzebudget;
- aansluiting bij flex West-Brabant voor het aantrekken van inhuurpersoneel.

Arbo

Aparte vermelding verdient Arbo-beleid. Eind 2015 is een Risico-inventarisatie en evaluatie uitgevoerd. Deze RI&E is in 2016 geïmplementeerd en het plan van aanpak is binnen alle teams een belangrijk punt van aandacht geweest. Omgaan met agressie heeft hierin bijzondere aandacht gehad middels een bewustwordingstraining voor de hele organisatie, aangezien de medewerkers daar helaas toch regelmatig mee in aanraking komen. Met teamleiders zijn verschillende knelpunten aangepakt en weggewerkt, van andere knelpunten zijn de maatregelen nog in uitvoering. In totaal kwamen er 854 maatregelen/knelpunten voor de organisatie uit de uitgevoerde RI&E. In 2016 zijn 370 knelpunten geheel afgerond en weggenomen (=ruim 43 %), met 463 knelpunten (=54 %) is een start gemaakt deze op te lossen. Aan het oplossen van deze knelpunten zitten ook budgettaire gevolgen. Bij 21 knelpunten (=ruim 2%) is de risicoklasse nog niet aangegeven en is nog geen start gemaakt.

De 4 meest belangrijke knelpunten waren:

- werken met gevaarlijke stoffen en risicovolle taken
- Aggressie en geweld tegenover medewerkers
- Werkdruk en werkstress
- Fysische belasting en fysieke ongemakken

De kosten gemaakt voor het oplossen van de knelpunten worden betaald uit de standaard budgetten zoals Arbo, facilitair, opleidingen etc.

Communicatie

Samen op weg naar professionalisering van de basiscommunicatie in 2016. Het creëren van deze 0-lijn is de eerste stap uit het meerjarig strategisch communicatieplan dat in 2016 is opgesteld om te komen tot de profilering van de OMWB als professionele partner voor een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving.

In deze 'nulfase' stond tijdigheid, kwaliteit en volledigheid van informatie centraal. Bouwstenen die de basis vormen om betrouwbaar over te kunnen komen en dus te kunnen bouwen aan vertrouwen bij de deelnemers. De communicatie is geactiveerd en de focus ligt op goede inhoud en timing van stukken, het zorgen dat deelnemers niet meer verrast worden en transparantie over waar de OMWB mee bezig is. Binnen de P&C-cyclus kregen de presentatie van de jaarrekening, begrotingen en financiële kaders nadrukkelijk de aandacht, evenals de stukken die een sleutelrol speelden bij de besluitvorming in de vergaderingen van het algemeen bestuur. Omdat naast deze stukken het accountmanagement de belangrijkste communicator is richting de deelnemers, heeft team Communicatie hen intensief ondersteund bij de presentatie van de kwartaalrapportages en de werkprogramma's.

Intern is er in 2016 ook ingezet op verbetering van de informatievoorziening. De frequentie van de interne nieuwsbrief is verhoogd, intranet is geleidelijk aan opgeschoond en de WE-Talk, het platform waar informeel kennis wordt gedeeld, is nieuw leven ingeblazen.

Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg was in 2016 gericht op het verder uitwerken van het kwaliteitshandboek op het gebied van processen, werkinstructies en het continu verbeteren hiervan. Hieronder staan de belangrijkste onderdelen die opgepakt zijn.

- Het ketenproces toezicht en handhaving is herschreven en binnen de organisatie geborgd;
- Een kwaliteitsteam voor het team BWCT is opgezet, waarmee processen en werkinstructies zijn beschreven en geborgd;
- Er is gestart met het beschrijven van de processen voor de BRIKS en asbesttaken;
- Er zijn 50 verbetervoorstellen op de huidige processen ingediend en vastgesteld.

In 2016 is een medewerkertevredenheidsonderzoek gehouden. De resultaten hiervan zijn gedeeld in de organisatie. In 2017 wordt een plan van aanpak opgesteld om gericht met verbeterpunten aan de slag te gaan. De volgende speerpunten zijn onderkend:

- 1 Missie en visie uitdragen
- 2 Vertrouwen herstellen
- 3 Systemen en administratie optimaliseren
- 4 Meer aandacht voor opleiding en persoonlijke ontwikkeling
- 5 Samenwerking, betrokkenheid en verbondenheid verbeteren
- 6 Werkdruk aanpakken

Deze speerpunten worden in 2017 aangepakt via verschillende instrumenten zoals opleidingsplan, management development, plan van aantal MTO en cultuurinterventies.

Informatietechnologie (ICT)

In 2016 is in kader van Huis op Orde verder gebouwd aan het op orde brengen van de basis van de informatiehuishouding van de OMWB. Eind 2015 werd gestart met het op orde krijgen van de systemen van de OMWB. Zo zijn systemen waar mogelijk eenvoudiger ingericht, voorzien van meer en eenduidige standaarddocumenten, zijn waar mogelijk koppelingen gelegd met andere systemen, tools ingericht en zijn gebruikers met behulp van key-users in de organisatie in staat gebracht de systemen goed te gebruiken. Ook zijn signaleringslijsten gemaakt, waarmee de organisatie in staat is gesteld de betrouwbaarheid van de data continu te monitoren en fouten en/of omissies te traceren en laten herstellen. Gebleken is dat bestaande systemen arbeidsintensief zijn en invoer veel kans laat op fouten of omissies, waardoor veel herstelwerk vereist is. Ook wordt gewerkt met workarounds waar systemen te kort schieten, bijvoorbeeld om het werk te verdelen en voortgang te monitoren. Vraag lag voor of met de bestaande systemen en door de leveranciers geschetst perspectief op die systemen voldoende efficiënt gewerkt kan gaan worden en de dienst voldoende is voorbereid op de komst van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Om die reden is, vooruitlopend op verdergaande investeringen, eind 2016 in kader van Huis op Orde een SWOT analyse uitgevoerd op het ICT landschap van de dienst. Met de uitkomsten van deze analyse is de dienst begin 2017 in staat de verdere koers te bepalen voor verdere ontwikkeling van het ICT landschap. Na definitieve besluitvorming zullen de investeringen zoals opgenomen in het actieplan worden gedaan. Op deze wijze worden verantwoorde keuzes gemaakt voor investeringen in het ICT-landschap.

Fase 1 Huis op Orde: Basis op Orde

Betreft in 2016 de doorloop van uitvoering van een aantal planonderdelen vanuit HoO fase 1, het op orde brengen van de basis in de ICT-organisatie en –voorzieningen:

- Basisvoorziening ICT: professionalisering ICT-organisatie en –beheer OMWB, architectuur en doorontwikkeling systemen. Basisvoorzieningen is afgerond en doorontwikkeling vindt in fase 2 van Huis op Orde plaats in 2017;
- Archiefwaardige documentregistratie: voorbereiding selectie, implementatie en inrichting van DMS/RMA-systeem (gekoppeld aan zaakafhandeling). Realisatie loopt door in 2017;
- Geografische Informatie Systemen (GIS): Implementatie en inrichting van noodzakelijke GIS-voorzieningen (viewer en analysetool), en het inregelen van beheer. Basisvoorziening is afgerond en doorontwikkeling vindt in fase 2 van Huis op Orde plaats in 2017;
- Voorbereiding keuze, implementatie en inrichting van systeem voor ondersteuning bedrijfsvoering OMWB en bijbehorende rapportagefunctionaliteit (vervanging van huidige Exact-systeem). Realisatie vindt plaats in 2017.

Verdere concrete activiteiten die in 2016 zijn uitgevoerd en resultaten die hierin zijn bereikt:

Continuering en verdere uitbouw van domeingerichte ICT-organisatie door middel van keyuserschap, gebruikersoverleggen en verdiepende scrumsessies (tbv aansluiting systemen op werkprocessen). Voortgezette intensieve aanpak op beperking van (potentiële) verstoringen en op het leveranciers- en contractmanagement. Verdere ontwikkeling van expertise (oa. door ASL-opleiding) en dienstverlening door stroomlijning (verander-)processen, definiëring en invulling rollen en inzet van ondersteunde tooling. Monitoring omvang IT-middelen en –budget (incl. benchmark) mede als basis voor te maken keuzes en doorwerking in organisatieverandering en begroting.

Verbeterslagen in huidige systemen voor de uitvoering door aanpassing en uitbreiding van functionaliteiten ter ondersteuning van geüniformeerde primaire (VTH-) werkprocessen, op basis van input domeinen primaire lijn: waaronder standaardbrieven/-rapporten, digitale handtekening, onderzoek klachtafhandeling, Landelijke Handhaving Strategie, registratie BRZO+bedrijven, actieve BAG-koppeling, koppeling met NHR, wegwerken functionele issues/knelpunten.

Verzameling, digitalisering en tijds- en plaatsafhankelijk werken beschikbaar maken van de zaakdossiers van alle BRZO+ bedrijven. Tevens is een uitbreiding van de gegevensregistratie voor alle BRZO+ bedrijven in het systeem gerealiseerd en in gebruik genomen. Onderliggend is het beheer ingeregeld en vindt borging binnen de betreffende werkprocessen plaats.

Vorming van een (basis-)inrichtingenbestand bij OMWB voor de gehele regio, met name door uitvoering van een aantal uitgebreide, deels IT-matige opschoningsacties en gebaseerd op daarbij geldende standaarden (BAG- en NHR-conform). Opgevolgd door een nadere inhoudelijke screening om de betrouwbaarheid te verhogen, mede in samenspraak met de deelnemers. Deze complexe en tijdsintensieve activiteit loopt nog door in 2017.

Sterke verbetering datakwaliteit door opschoning en verbeterde vulling van bronsystemen, inclusief interne controles door middel van signaleringslijsten, controlerapporten en aanvullende procedures en afspraken. In aansluiting daarop is met name in de verantwoording de review- en rapportagestructuur verder uitgebreid en ingeregeld.

Fase 2 Huis op Orde: Opbouwfase

Betreft in 2016 het opstarten van een doorontwikkeling in ICT-voorzieningen, die in de richting van 2017 met name gericht is op efficiënt werken (digitaal en mobiel zaak-/objectgericht werken), direct beschikbaar hebben van juiste informatie bij OMWB-taakuitvoering (snel, actueel, betrouwbaar, toegesneden) en het in samenwerking met deelnemers en ketenpartners gebruiken van gegevens.

In kaart brengen van behoeften en realisatie van mobiel werken en toekomstgerichte ICT-werkplekken in het algemeen, zowel hardware als softwarematig. In het kader van mobiel werken heeft dit concreet geleid tot de ontwikkeling van vier checklisten (bodem, intensieve veehouderij, asbest, autodemontage).

In de uitwisseling met opdrachtgevers en ketenpartners: de realisatie van ICT-koppelingen voor uitwisseling van zaakinformatie en documenten op basis van landelijke (KING-)standaarden. Er loopt op dit vlak met gemeente Moerdijk een eerste ontwikkeltraject.

Opstellen van een conceptuele, toekomstgerichte architectuur voor informatievoorziening OMWB en deze in relatie brengen met omgeving (ketengericht werken). Tevens verkenning van raakvlakken en samenwerking met gemeenten, provincie, veiligheidsregio, waterschap. Verder de aanhaking bij landelijke ontwikkelingen, architectuur en informatiemodellen (KING, GeoNovum e.d.) en dit relateren aan concepten vanuit leveranciers en samenwerkingspartner Equalit.

Omgevingswet: kennis nemen en op de hoogte blijven van ontwikkelingen, input leveren, deelname in VIVO-trajecten gemeenten en provincie en betrokkenheid in uitwerkingstrajecten op landelijk en regionaal niveau. Dit mede om te anticiperen op DSO en de randvoorwaarden die hieruit voortvloeien inzake keuzes en invulling informatievoorziening OMWB, maar ook in de samenwerking met opdrachtgevers en ketenpartners.

3. Jaarrekening

Hierna wordt via de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting de financiële verantwoording afgelegd over het jaar 2016.

3.1 Balans per 31 december 2016

Activa			
Bedragen x € 1.000		31 december 2016	31 december 2015
Vaste activa			
	Materiele vaste activa	979	1.095
	Investerings met een economisch nut	979	1.095
Totaal vaste activa		979	1.095
Vlottende activa			
	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.694	2.653
	Vorderingen op openbare lichamen	2.716	2.653
	Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	2.978	
	Overige vorderingen		
	Liquide middelen	248	0
	Kassaldi	0	0
	Banksaldi	248	
	Overlopende activa	4.508	11.302
	Gefactureerde voorschotten	0	0
	Nog te factureren	936	7.787
	BTW	742	1.644
	Afrekeningen werkprogramma's	1.423	970
	Vooruitontvangen facturen	434	469
	Nog te ontvangen posten	551	93
	Van overheden nog te ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen	422	339
Totaal vlottende activa		10.450	13.955
Totaal generaal		11.429	15.050

Passiva		
Bedragen x € 1.000	31 december 2016	31 december 2015

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Reserves

	4.969	-2.886
Algemene reserve	658	-1.009
Bestemmingsreserve huisvesting	136	249
Gerealiseerd resultaat	4.175	-2.126

Langlopende schulden

	2.100	3.442
Leningen van binnenlandse banken	2.100	2.800
Leningen van openbare lichamen	0	642

Totaal vaste passiva

<u>7.069</u>	<u>556</u>
---------------------	-------------------

Vlottende passiva

Kortlopende schulden

	981	4.528
Overige kasgeldleningen		1.000
Overige schulden (crediteuren)	981	1.457
Debetsaldo bank		2.071

Overlopende passiva

	3.379	9.966
Vooruitgefactureerde bedragen	33	84
Nog te betalen posten	1.072	930
Afdr. Loonheffing en netto salarissen	1.610	893
Reservering uitv. Werkzaamheden	0	150
Gefactureerde voorschotten	0	5.831
Afrekeningen werkprogramma's	374	1.684
Diversen	0	11
Voorschotbedragen met specifiek doel	290	383

Totaal vlottende passiva

<u>4.360</u>	<u>14.494</u>
---------------------	----------------------

Totaal generaal	11.429	15.050
------------------------	---------------	---------------

3.2 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Lasten	2016	2016	2016	2015
bedragen x € 1.000	begroting	begroting	realisatie	realisatie
	voor wijziging	na wijziging	realisatie	realisatie
Personeelslasten				
Salarissen staat B	19.887	20.358	18.246	18.906
Reiskosten en flexibele beloning	570	570	541	0
Overige personeelskosten	710	710	424	0
Inhuurbudgetten	2.642	3.082	4.169	5.119
Subtotaal	23.809	24.720	23.380	24.025
Rente en afschrijvingen				
Rentekosten (2015 kapitaallasten)	30	30	21	486
Afschrijvingen	339	339	320	409
Subtotaal	369	369	341	895
Huisvesting en organisatie				
Huisvesting en facilitaire kosten	1.421	1.421	1.238	1.154
Externe werkplekken	116	116	71	398
Accountantskosten / overigen	50	50	107	49
Tractie	58	58	83	60
ICT budgetten	2.247	2.247	1.753	1.801
Subtotaal	3.892	3.892	3.252	3.462
Overige kosten				
Laboratoriumkosten	1.000	1.148	1.554	1.819
Milieumetingen	650	650	441	533
BRIKS	500	500	466	0
Luchtkwaliteitsmetingen/ E-noses	150	150	82	0
Subtotaal	2.300	2.448	2.543	2.352
Algemene kosten en onvoorzien				
Huis op Orde	400	607	313	133
Dotatie voorzieningen			112	909
onvoorzien	150	150	0	0
Vennootschapsbelasting	75	75	0	0
Transformatiebudget	500	500	18	0
subtotaal	1.125	1.332	443	1.042
Totaal lasten	31.495	32.761	29.959	31.776

Fch

Baten	2016 begroting voor wijziging	2016 begroting na wijziging	2016 realisatie	2015 realisatie
bedragen x € 1.000				
Programmadeel 1: Vergunningverlening, Toez. en Handhaving	18.096	19.485	18.932	16.646
Programmadeel 2: Advies en Projecten	4.380	4.540	6.502	9.426
Programmadeel 3: Coll. Taken struct.	1.354	1.354	1.354	1.246
Programmadeel 3: coll. Taken inc.	2.850	3.117	3.114	
Programmadeel 4: Overige exploitatie- baten	5.354	4.597	4.570	2.219
Programmadeel 4: Afwikkeling 2015	0	3.342	3.342	
Totaal baten	32.034	36.435	37.814	29.537
Gerealiseerd saldo baten en lasten	540	3.675	7.855	-2.239
Stortingen reserves	-540	-3.675	-3.793	0
Onttrekkingen reserves	113	113	113	113
Gerealiseerd resultaat	113	113	4.175	-2.126

3.3 Toelichtingen

3.3.1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balansonderdeel anders is vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend waren.

Personeelslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod tot en met 2015 op het opnemen van voorzieningen en schulden als gevolg van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, werden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Hierbij moet worden gedacht aan componenten als overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Als gevolg van de invoering van het Individueel Keuze Budget (IKB) zijn de volledige vakantiegeldverplichting per ultimo 2016 en de verplichtingen als gevolg van bovenwettelijke verlofrechten eenmalig op de balans onder de schulden opgenomen.

Balans

Vaste activa

Investerings met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs.

Specifieke investeringsbijdragen van derden zijn op de betreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar volgend op het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur. Er wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde. De afschrijvingstermijnen worden jaarlijks bij de begroting vastgesteld en zijn in de tabel verderop in deze toelichting opgenomen.

Bij de waardering is in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het boekjaar heeft een dergelijke vermindering niet plaatsgevonden.

Vlottende activa

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Vaste schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Tabel met de gehanteerde afschrijvingstermijnen

Gebouwen en kantoren	40 jaar
Idem, semi-permanente situatie	20 jaar
Transportmiddelen	7 jaar
Bestelauto / meetdienst	8/10 jaar
Aanhangers	15 jaar
Automatisering: PC's en printers	3-5 jaar
Automatisering: bekabeling	20 jaar
Automatisering: servers, netwerkcomponenten, verbindingen	5 jaar
Automatisering: software, centrale databases, maatwerk	5 jaar
Grote systemen zonder onderhoudscontract	4 jaar
Grote systemen met onderhoudscontract	8 jaar
Meubilair en inventaris	10 jaar
Technische installaties	15 jaar
Mobiele telefoons	2 jaar

3.3.2. Toelichting op de balans per 31 december 2016

Vaste activa

Materiële vaste activa

Investerings met een economisch nut

De materiële vaste activa met een economisch nut bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12- 2016	Boekwaarde per 31-12- 2015
Huisvesting	407	485
Automatisering	322	358
Tractie	85	121
Machines, apparaten en installaties/technische apparatuur	164	132
Totaal	979	1.095

Van het verloop van de boekwaarde van deze investeringen kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Boek- waarde 31-12 2015	Inves- terin- gen	Desin- veste- ringen	Af- schrij- vingen	Bijdra- gen van derden	Afwaar- derin- gen	Boek- waarde 31-12- 2016
Huisvesting	485	-	-	78	-	-	407
Automatisering	358	138	-	173	-	-	322
Tractie	121	-	-	35	-	-	85
Machines, apparaten en installaties/technische apparatuur	132	160	12	34	83	-	164
Totaal	1.095	298	12	320	83	-	979

Onder de bijdragen van derden zijn de inkomsten zoals bijdragen van bijvoorbeeld rijk en provincies opgenomen en overige bijdragen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de noodzakelijk geachte afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen. Dit laatste was in 2016 overigens niet aan de orde. De investeringen 2016 waren als volgt te specificeren:

Omschrijving investering	Begroot	werkelijk
Aanschaf mobiele telefoons	140.000	133.472
Aanschaf tablets		4.833
Aanschaf OGI-camera	0	82.650
Aanschaf meetwagen + inrichting	30.000	77.195
ICT investeringen Huis op Orde (jaarschijf 2016)*	330.000	0
ICT investeringen Huis op Orde (jaarschijf 2015)*	240.000	0
Uitbreiding werkplekken*	11.000	0
Vervanging Opel Combo*	25.000	0
Vervanging Suzuki Grand Vitara (begroting 2016)*	12.000	0
Totaal	788.000	298.150

De met een asterisk gemerkte investeringen waren in het boekjaar nog niet aangevangen. Deze investeringen zullen administratief worden overgebracht naar het boekjaar 2017.

Fh

Nadere toelichting op de investeringen

Aanschaf mobiele telefoons en tablets

Het totaal van de investering bleef binnen het geraamde bedrag.

Aanschaf OGI camera

De aanschaf van de OGI-camera was in de begroting niet geraamd. De investering wordt volledig gedekt uit een bijdrage van de provincie.

Aanschaf meetwagen + inrichting

In de begroting 2016 was uitgegaan van een netto- investering van € 30.000.

De aanschaf en inrichting bedroegen respectievelijk € 44.000 bedragen en € 33.000.

ICT investeringen in het kader van Huis op Orde

De investeringen zoals opgenomen in de begroting 2015 en 2016 zullen pas in 2017 worden gerealiseerd. In het jaar 2016 hebben de voorbereidende werkzaamheden plaatsgevonden. In het vierde kwartaal 2016 is een extern bureau gestart een SWOT-analyse op het ICT landschap van de OMWB uit te voeren. In de eerste helft van 2017 zal verdere koers worden bepaald.

Flottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2016	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2016	Balanswaarde 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	3.007	291	2.716	2.653
Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	2.978	-	2.978	-
Overige vorderingen				
Totaal	5.985	291	5.694	2.653

Vorderingen op openbare lichamen € 2.716.000

In het boekjaar 2016 zijn de daarvoor in aanmerking komende oninbare posten afgeboekt. Onder de debiteuren zijn nog steeds begrepen de vorderingen inzake de oude hypotheken, zijnde de declaraties inzake de SBK gelden, en de ter discussie staande VVGB gelden. De arbitrage inzake deze posten was ten tijde van het opmaken van de jaarrekening niet gereed. Van de overige posten was een groot deel per ultimo april 2017 inmiddels afgewikkeld. Voor een toelichting op de voorziening voor oninbaarheid ad € 291.000 wordt verwezen naar paragraaf 3.3.3 onder 'nadere toelichting op de lasten'.

Uitzettingen in 's rijks schatkist € 2.978.000 (schatkistbankieren)

Dit betreft het per 31 december 2016 uitstaand saldo in de schatkist. Sinds medio 2015 worden overtollige middelen in het kader van schatkistbankieren in de vorm van een rekening-courantverhouding bij het Rijk afgestort.

Voor het boekjaar 2016 bedraagt het drempelbedrag € 250.000. Het bedrag aan middelen dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's rijks schatkist is aangehouden heeft per ultimo van het kwartaal bedragen:

Kwartaal 1:	€	0
Kwartaal 2:	€	0
Kwartaal 3:	€	249.845
Kwartaal 4:	€	248.397

Door het instellen van een automatische dagelijkse afroaming van het banksaldo is gedurende het hele jaar 2016 aan de eisen voldaan.

Flottende activa

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Kassaldi	-	-
Banksaldo BNG	248	-
Totaal	248	-

Ultimo 2016 had de dienst een tegoed in rekening-courant bij de BNG van afgerond €248.000. Door het afrekenen met de deelnemers van de tekorten over 2014 en 2015, en een gewijzigde bevoorschottingssystematiek voor 2016, is de liquiditeitspositie gedurende het boekjaar aanzienlijk verbeterd.

Plottende activa
Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	422	339
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	4.086	10.963
Totaal	4.508	11.302

Van de nog te ontvangen voorschotbedragen kan het volgende verloopoverzicht worden gegeven.

	Boekwaarde 31-12-2015	Vermeer- deringen	Vermin- derin- gen	Boekwaar- de 31-12- 2016
SSIB 2014-2015	12	-	12	-
Impuls Omgevingsveiligheid: Uitvoeringsprogramma Brabantse Omgevingsdiensten 2015	235	-	235	-
Impuls Omgevingsveiligheid: Uitvoeringsprogramma Brabantse Omgevingsdiensten 2016	-	474	237	237
Idem provincie Zuid-Holland 2015	92	11	103	-
Idem provincie Zuid-Holland 2016	-	248	65	183
Luchtkwaliteitsmetingen 2016	-	24	22	2
Totaal	339	757	674	422

Dit betreffen te ontvangen bedragen op (subsidiabele) projecten. In de kolom vermeerderingen zijn de over 2016 te ontvangen bedragen verantwoord. In de kolom verminderingen zijn de werkelijk ontvangen voorschotten en afrekeningen verantwoord.

IOV Uitvoeringsprogramma Brabantse omgevingsdiensten 2015

In 2016 is de afrekening over 2015 ontvangen. De betreffende einddeclaratie is door onze accountant gecontroleerd en er is conform deze declaratie afgerekend met de provincie Noord-Brabant.

IOV Uitvoeringsprogramma Brabantse omgevingsdiensten 2016

In 2016 is tot een bedrag van € 474.537 aan kosten verantwoord voor de IOV 2016. Van de provincie Noord-Brabant is ter zake een voorschot van € 237.460 ontvangen. Het resterende bedrag moest per medio februari 2017 nog worden ontvangen. De betreffende declaratie is inmiddels door onze accountant gecontroleerd en akkoord bevonden.

IOV provincie Zuid-Holland 2015 en 2016

Voor de verantwoording van de IOV regelingen 2015 en 2016 van de provincie Zuid-Holland is een afzonderlijke controleverklaring niet noodzakelijk. In 2016 is over het boekjaar 2015 afgerekend. Voor het jaar 2016 is een voorschot ontvangen van € 65.000. De opgestelde afrekening komt uit op een bedrag van € 248.000. Het restant is inmiddels gedeclareerd bij de provincie.

De specificatie van de overige nog te ontvangen en de vooruitbetaalde bedragen is als volgt:

	2016	2015
Eindafrekeningen gemeenten	1.423	970
Nog te factureren omzet, afrekeningen werkprogramma's	1.161	8.346
Af: voorziening eindafrekeningen	<u>225-</u>	<u>559-</u>
	2.359	8.757
BTW	742	1.644
Vooruit ontvangen facturen	434	469
Nog te ontvangen bedragen	551	93
Totaal	4.086	10.963

Eindafrekeningen gemeenten

Dit betreffen de eindafrekeningen zoals die in februari 2017 naar de deelnemers zijn gestuurd. In het boekjaar 2017 zijn hiervoor de facturen aangemaakt. Voor een nadere toelichting op de voorziening eindafrekeningen ad € 225.000 wordt verwezen naar paragraaf 3.3.3 onder 'nadere toelichting op de lasten'.

Nog te factureren omzet, afrekeningen werkprogramma's

Onder deze post is omzet verantwoord waarvoor de factuur ná 31 december 2016 is verzonden. De betreffende facturen zijn opgesteld in januari en februari 2017.

BTW

Het bedrag aan BTW ad € 742.000 bestaat uit de doorschuif btw over het tweede halfjaar 2016 en het saldo van de reguliere btw aangiften. De doorschuif btw over het eerste halfjaar is in augustus 2016 bij de deelnemers in rekening gebracht. De doorschuif btw over het tweede halfjaar 2016 is in januari 2017 bij de deelnemers in rekening gebracht. De overige btw is in de aangifte over het vierde kwartaal aangegeven.

Vooruit ontvangen facturen

Dit betreffen facturen die in 2016 zijn ingekomen en geboekt, maar waarvan de kosten betrekking hebben op het boekjaar 2017.

Nog te ontvangen bedragen

Hieronder zijn verantwoord diverse opbrengsten over 2016 die per einde van het boekjaar nog niet waren gefactureerd.

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de dienst bestaat uit het totaal van alle reserves per 31 december, aangevuld met het resultaat over het boekjaar.

Zowel de algemene reserve als eventuele bestemmingsreserves worden tot het eigen vermogen gerekend. De reden hiervoor is dat alle reserves in principe vrij kunnen worden aangewend en een eerder vastgestelde bestemming altijd door het algemeen bestuur kan worden gewijzigd. Het in de balans opgenomen (negatief) eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Algemene reserve	658	-1.009
Gerealiseerd resultaat boekjaar 2015	-	-2.126
Gerealiseerd resultaat boekjaar 2016	4.175	-
Reserve huisvesting	136	249
Totaal eigen vermogen	4.969	-2.886

Het boekjaar 2015 sloot met een te bestemmen tekort van € 2.126.000. Dit tekort is in mindering gebracht op de algemene reserve. Na het vaststellen van de jaarrekening 2015 heeft het algemeen bestuur besloten de gecumuleerde tekorten tot en met 2015 met de deelnemers af te rekenen. Dit heeft in 2016 plaatsgevonden.

De jaarrekening 2016 sluit met een gerealiseerd voordelig resultaat van afgerond € 4.175.000.

Overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording Gemeenten en Provincies, is dit saldo afzonderlijk op de balans opgenomen. Het algemeen bestuur zal in een afzonderlijk voorstel worden geadviseerd over de bestemming van het resultaat 2016.

Het verloop van de reserves over het boekjaar was als volgt:

	Boekwaar de 31-12- 2015	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Boekwaar de 31-12- 2016
Algemene reserve	-1.009	3.792	2.126	658
Reserve huisvesting	249	-	113	136
Totaal	-760	3.792	2.239	794

Algemene reserve

De algemene reserve dient als buffer voor rekeningtekorten en is tevens bedoeld om het algemeen weerstandsvermogen op peil te houden. Vanaf het boekjaar 2016 is weer sprake van een positieve algemene reserve. Conform de vastgestelde meerjarenraming wordt voor de jaren 2016 tot en met 2018 jaarlijks een bedrag van € 2 per declarabel uur in de algemene reserve gestort. Einddoel is een algemene reserve afgestemd op de in de risicotabel gewogen risico's.

Reserve huisvesting

Het doel van de vorming van de reserve 'huisvesting' is het egaliseren van de huurkosten over de contractperiode. In de eerste twee jaar van het contract werden er geen huurkosten in rekening gebracht door de verhuurder. Om de kosten te egaliseren over de looptijd werd er de eerste twee jaar gestort in de reserve huisvesting. De resterende jaren van het huurcontract (t/m 2022) zal er uit de reserve onttrokken worden, conform het volgende overzicht.

Meerjarige verloop	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
beginsaldo	362	249	136	113	91	68	45	23
storting								
onttrekking	113	113	23	23	23	23	23	23
saldo	249	136	113	91	68	45	23	0

Vaste passiva **Langlopende schulden**

Van de vaste schulden met een looptijd >1 jaar is de specificatie als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Gemeente Tilburg à 4,25%	-	642
Bank Nederlandse gemeenten à 0,8%	2.100	2.800
Totaal	2.100	3.442

Over het boekjaar is € 17.300 rentelasten verantwoord op bovenstaande schuld (2015: € 50.200). De daling van de kosten wordt grotendeels veroorzaakt door de versnelde aflossing van de lening bij de gemeente Tilburg.

Passiva **Vlottende passiva**

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Overige kasgeldleningen	-	1.000
Overige schulden (crediteuren)	981	1.457
Debetsaldo bank	-	2.071
Overlopende passiva	3.379	9.966
Totaal	4.360	14.494

Ultimo 2016 was er door de verbeterde liquiditeitspositie geen noodzaak om kasgeldleningen op te nemen. Deze was per einde 2015 wel noodzakelijk omdat de schuld in rekening-courant bij de BNG tegen de kredietlimiet aan kwam. Bij overschrijding daarvan zou relatief hoge boeterente moeten worden betaald.

Overlopende passiva

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Vooruit gefactureerde bedragen	33	84
Nog te betalen posten	1.072	930
Afdracht loonheffing, netto salarissen en overlopende vakantiegeldverplichting (ultimo 2016)	1.610	893
Reservering uitvoering werkzaamheden	-	150
Gefactureerde voorschotten	-	5.831
Afrekeningen werkprogramma's	374	1.684
Diversen	-	11
Voorschotbedragen met een specifiek doel	290	383
Totaal	3.379	9.966

Onder het bedrag ad € 1.610.000 is tevens begrepen de eenmalige vakantiegeldverplichting over 2016 ad € 699.000.

Ultimo 2016 was er, anders dan ultimo 2015, geen sprake van uitstaande voorschotten, omdat inmiddels de afrekeningen over 2016 waren opgesteld.

Van de voorschotbedragen met een specifiek doel kan het volgende verloopoverzicht worden gegeven.

	Boekwaarde 31-12-2015	Toevoegingen	Onttrekkingen	Boekwaarde 31-12-2016
Luchtkwaliteitsmetingen 2013-2017	238	169	203	204
VNG Energiebesparingsaanpak bedrijven regio Midden- en West Brabant 2015, 2016, 2017	145	-	81	64
Luchtkwaliteitsmetingen Strijen-Sas 2016	-	35	13	22
Totaal	383	204	297	290

Dit betreffen ontvangen voorschotten op (subsidiabele) projecten. In de kolom toevoegingen zijn de in 2016 ontvangen voorschotten verantwoord. Een deel van het werk is reeds uitgevoerd, maar nog niet in rekening gebracht. Dit deel is verantwoord in de kolom onttrekkingen.

Luchtkwaliteitsmetingen 2013-2017

Dit betreft het project luchtkwaliteitsmetingen nabij industrieterrein Moerdijk. Gedurende de jaren 2013 tot en met 2017 is door de provincie Noord-Brabant hiervoor een totaalbudget beschikbaar gesteld van € 975.000. In 2016 is € 169.000 aan voorschot ontvangen. De verantwoorde kosten van in totaal € 203.000 betreffen de geschreven uren van de medewerkers op de betreffende projecten, alsmede de aanschaf van de OGI camera ad € 82.650. Zie hiervoor ook de toelichting op de activa.

VNG Energiebesparingsaanpak

Dit betreft een subsidie in het kader van de regeling "Samenwerkingsafspraken energiebesparing bij bedrijven". In 2016 zijn de gemaakte uren afgeboekt van de ontvangen voorschotten. Het project loopt nog door tot in 2017. Dan dient de afrekening te worden opgesteld.

Luchtkwaliteitsmetingen Strijen-Sas

Hieronder zijn verantwoord de ontvangen voorschotten van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en van de provincie Noord-Brabant. Ieder tot een bedrag van € 17.500.

De verantwoorde kosten betreffen de gemaakte uren op de betreffende projecten. Voor identificatiedoeleinden. Behorend bij controleverklaring
Dagha 31 mei 2017

Niet uit de balans blijvende vorderingen en verplichtingen

Personele verplichtingen

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente mogen geen voorzieningen worden gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Om die reden werd geen post voor personele verplichtingen opgenomen op de balans.

Het tegoed aan reguliere vakantiedagen heeft per 31 december circa 2.560 dagen bedragen (2015: 2.270). Dit is gemiddeld 9,8 dagen per medewerker. (2015: 8 dagen). Dit betekent in geld uitgedrukt een verplichting van circa € 645.000.

Leaseverplichtingen

Een deel van de activa is aangeschaft via een leasecontract.

Dit betreffen:

- Kopieer- en printapparatuur: Deze apparatuur wordt van Océ Finance Nederland geleased. Deze overeenkomst brengt een jaarlijkse verplichting met zich mee van € 14.028. Het betreffen meerdere contracten met diverse ingangsdata vanaf januari 2013, en allen met een looptijd van 54 maanden.
- IT-infrastructuur en omgeving: Hiervoor is in 2012 een overeenkomst afgesloten met Equalit. Deze brengt een jaarlijkse verplichting met zich mee van € 1,45 miljoen. De overeenkomst heeft als ingangsdatum 1 januari 2013, en is voor onbepaalde tijd afgesloten.
- Dienstauto's: De 4 dienstauto's worden via Business Lease Nederland B.V. geleased. Deze overeenkomst is in 2013 afgesloten voor 36 maanden en brengt een jaarlijkse verplichting met zich mee van € 8.618.

Huurovereenkomst

De jaarlijkse huurverplichting voor het pand (incl. parkeerplaatsen) in Tilburg bedraagt vanaf 2016 € 604.464. De huurovereenkomst is aangegaan voor een periode van 10 jaar met als einddatum 31 december 2022. Voor de verhuurder is een bankgarantie afgegeven van €155.000.

Inkoopverplichtingen

De dienst heeft zich gecommitteerd aan diverse meerjarige inkoopverplichtingen. Voor de uit deze inkoopverplichtingen voortvloeiende lasten zijn in de begroting toereikende budgetten opgenomen.

3.3.3. Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2016

De begroting 2016 sloot na wijziging met een positief saldo van € 113.000. Het werkelijk resultaat is aanzienlijk hoger: € 4,175 miljoen. In de burap was al gemeld dat een aantal budgetten waarschijnlijk niet besteed zou worden. Van de onderbesteding was aangegeven dat dit zou variëren in een bandbreedte van € 500.000 tot € 1.000.000. Dit betreffen met name een aantal incidentele budgetten, zoals Huis op Orde, transformatiebudget, ICT budgetten. Daarnaast is bij het opmaken van de jaarrekening gebleken dat er fors bespaard is op de salariskosten + de daaraan gerelateerde inhuurbudgetten. Ook is er een aanzienlijk hogere omzet gerealiseerd dan in de begroting was geraamd. Verderop in deze toelichting zijn de belangrijkste verschillen op de baten en de lasten nadere gespecificeerd en geanalyseerd.

In de exploitatielasten en –baten zijn posten begrepen die betrekking hebben op 2015. Bij de beoordeling van het resultaat 2016 dienen deze posten feitelijk buiten beschouwing gelaten te worden. Ook is er sprake van een aantal incidentele baten en lasten.

Incidentele lasten en baten en afwikkelingsverschillen

Omschrijving	Voor-nadeel
Afwikkeling dubieuze debiteuren 2015	113.000 V
Afwikkelingsverschil vergoeding werkplekken	45.000 V
Accountantskosten afrekening 2015	65.000 N
Totaal	93.000 V

Afwikkeling dubieuze debiteuren

In 2015 was er bij het opmaken van de jaarrekening een voorziening dubieuze debiteuren/afwikkelingsverschillen eindafrekeningen gevormd van € 602.000. Gedurende het jaar 2016 bleek dit bedrag niet geheel benodigd en is een bedrag van per saldo € 113.000 vrijgevallen.

Afwikkelingsverschil vergoeding werkplekken

De feitelijke kosten over 2015 waren lager dan in de jaarrekening was opgenomen. Het voordeel over 2015 bedraagt € 45.000.

Accountantskosten 2015

Een relatief groot deel van de accountantskosten dienen aangemerkt te worden als incidentele lasten, omdat de controle van de jaarrekening 2015 veel tijd heeft gekost.

Nadere toelichting op de lasten

De bijstelling van de lasten en baten is conform de besluitvorming van het algemeen bestuur. In het boekjaar 2016 zijn twee begrotingswijzigingen vastgesteld.

De begroting na wijziging komt uit op een lastentotaal van € 32.761.000. De realisatie heeft € 30.194.000 bedragen. Hierna worden de belangrijkste verschillen nader toegelicht.

	Begroting 2016 na wijziging	realisatie 2016
Personeelslasten		
Salarissen en vergoedingen primair proces	15.492.000	14.857.000
Salarissen en vergoedingen overhead	<u>4.866.000</u>	<u>3.389.000</u>
<i>Subtotaal salarissen</i>	<i>20.358.000</i>	<i>18.246.000</i>
Reiskosten en flexibele beloning	570.000	541.000
Overige personeelskosten	710.000	424.000
Inhuurbudgetten	3.082.000	4.169.000
Subtotaal personeel	24.720.000	23.380.000

	Begroting	realisatie
Salarissen en vergoedingen primair proces	15.492.000	14.857.000
Salarissen en vergoedingen overhead	4.866.000	3.389.000
Inhuurbudgetten	3.082.000	4.169.000
Totaal	23.440.000	22.415.000

De totale som van salarissen en inhuur geeft een positief resultaat van € 1.025.000. Het positieve resultaat wordt veroorzaakt door:

- Voordeel op de salariskosten(vacaturevoordeel € 1.766.000);
- Lagere SBK kosten (begroot € 473.000, realisatie € 370.000);
- Een lagere uitnutting van het overwerkbudget (i.c. 200 uren regeling, begroot € 471.000, realisatie € 370.000);
- Per saldo meer inhuur benodigd, met name extra kosten voor inhuur op niet ingevulde vacatures tot een gesaldeerd bedrag van € 945.000.

	Begroting	realisatie
Overige personeelskosten	710.000	424.000

De overige personeelskosten zijn circa € 286.000 lager dan was begroot. De belangrijkste oorzaken zijn enerzijds de lagere kosten van opleidingen en vorming (€ 194.000) en de lagere besteding van het mobiliteitsbudget (€ 123.000).

In 2016 is sterk ingezet op het realiseren van de declarabele uren, en is er minder tijd genomen voor opleidingen. Ook duurt het proces voor verandering van de organisatie langer dan was verwacht. Hierdoor is het mobiliteitsbudget beperkt aangewend. De verwachting is dat in 2017 op beide onderdelen een inhaalslag gemaakt gaat worden. Het algemeen bestuur zal bij de vaststelling van de jaarrekening worden voorgesteld de betreffende restantbudgetten over te hevelen naar 2017.

	Begroting 2016 na wijziging	realisatie 2016
Rente en afschrijvingen		
Rentekosten	30.000	21.000
Afschrijvingen	339.000	320.000
Subtotaal	369.000	341.000

Onder de rentekosten is de verschuldigde rente van de langlopende lening verantwoord alsmede de rente rekening-courant en diverse bankkosten. Door het aflossen van de lening van de gemeente Tilburg zijn de kosten lager dan was begroot. De afschrijvingskosten zijn nagenoeg conform de begroting.

	Begroting 2016 na wijziging	realisatie 2016
Huisvesting en organisatie		
Huisvesting en facilitaire kosten	1.421.000	1.238.000
Externe werkplekken	116.000	71.000
Accountantskosten	50.000	107.000
Tractie	58.000	83.000
ICT budgetten	2.247.000	1.753.000
Subtotaal Huisv. en organ.	3.892.000	3.252.000

In totaal zijn de kosten op dit onderdeel ruimschoots binnen de ramingen gebleven. De belangrijkste posten betreffen:

	Begroting	realisatie
<i>Huisvesting en facilitaire kosten</i>	<i>1.421.000</i>	<i>1.238.000</i>

De huisvestings- en facilitaire kosten bleven in het algemeen binnen de beschikbare budgetten. De positieve verschillen deden zich met name voor op de overige organisatiekosten, zoals lagere kosten advies en bemiddeling (€ 147.000), doorbelasting aan onderdeel milieumetingen (28.000).

	Begroting	realisatie
<i>Externe werkplekken</i>	<i>116.000</i>	<i>71.000</i>

De kosten voor 2016 hebben € 116.000 bedragen. Daarnaast is er een positief afwikkelingsverschil over 2015 verantwoord van € 45.000.

In de begrotingen 2016 en 2017 is reeds rekening gehouden met een aanzienlijke in te boeken besparing op de kosten van de externe werkplekken. Echter bij het opmaken van de jaarrekening 2015 was hierover nog geen duidelijkheid. Om die reden was voor het boekjaar 2015 méér opgenomen voor nog te betalen kosten dan feitelijk is gerealiseerd. Dit betekent voor 2016 een positief afwikkelingsverschil van € 45.000.

	Begroting	realisatie
<i>Accountantskosten</i>	<i>50.000</i>	<i>107.000</i>

De accountantskosten zijn aanzienlijk hoger dan was begroot. De post is als volgt te specificeren:

Afrekening controlekosten 2015:	65.000
Incidentele accountants-Verklaringen 2016 (IOV)	6.000
Ondersteuning traject Vennootschapsbelasting	11.000
Interimcontrole 2016 en voorschotten jaarrekeningcontrole	25.000
Totaal	107.000

	Begroting	realisatie
<i>ICT budgetten</i>	2.247.000	1.753.000

Vanaf de begroting 2016 zijn de ICT budgetten structureel met € 447.000 verhoogd, dit om onder andere de licentiekosten en onderhoudskosten te bekostigen die voortvloeien uit veronderstelde noodzakelijk ICT investeringen. Omdat de investeringen in 2016 nog niet hebben plaatsgevonden, zijn ook de bijkomende overige ICT kosten niet gemaakt. Daarnaast laten de overige ICT budgetten nog een relatief geringe onderbesteding zien.

	Begroting 2016 na wijziging	realisatie 2016
Overige kosten		
Laboratoriumkosten	1.148.000	1.554.000
Milieumetingen	650.000	441.000
BRIKS	500.000	466.000
Luchtkwaliteitsmetingen/E-noses	150.000	82.000
Subtotaal overige kosten	2.448.000	2.543.000

Bij de begroting zijn laboratoriumkosten (specifieke opdrachten) voor de Provincie Noord-Brabant op € 1.000.000 geraamd. Gedurende 2016 werd duidelijk dat er ook laboratoriumkosten worden gemaakt voor de deelnemende gemeenten. Bij de tweede bestuursrapportage 2016 is de begroting hierop bijgesteld naar € 1.148.000. De realisatie van de laboratoriumkosten, € 1.554.000, blijkt hoger te zijn dan was begroot. De hoogte van deze kosten fluctueert per jaar, en hangt af van de opdrachten die door de deelnemers worden gegeven. De laboratoriumkosten worden doorbelast aan de deelnemers. De corresponderende baten zijn opgenomen onder deelprogramma 4.

De onderuitputting op milieumetingen wordt veroorzaakt doordat er minder kapitaallasten zijn gerealiseerd dan begroot. Deze kosten zijn, samen met een aandeel in huisvestingskosten en personele kosten, doorbelast aan de Provincie Noord-Brabant.

De kosten voor luchtkwaliteitsmetingen / E-noses zijn eveneens lager dan was begroot.

	Begroting 2016 na wijziging	realisatie 2016
Algemene kosten en onvoorzien		
Huis op Orde	607.000	313.000
Aanpassing voorziening 2015	0	113.000 -/-
Vorming voorziening 2016	0	225.000
Onvoorzien	150.000	0
Vennootschapsbelasting	75.000	0
Transformatiebudget	500.000	18.000
Subtotaal overige lasten	1.332.000	443.000

	Begroting	realisatie
<i>Huis op Orde</i>	607.000	313.000

De besteding van middelen bij de uitvoering van het actieplan Huis op Orde ligt achter op de begrotingen. Van het beschikbare budget is per ultimo 2016 nog een bedrag van € 293.000 niet besteed. Omdat dit een incidenteel budget betreft zal aan het bestuur worden voorgesteld het bedrag over te hevelen naar 2017.

	Begroting	realisatie
<i>Afwikkeling voorziening 2015</i>	0	113.000 -/-

In 2015 was een voorziening gevormd om afwikkelingsverschillen in de eindafrekeningen 2015 te compenseren. Deze voorziening is slechts ten dele nodig geweest, omdat enkele posten die bij het opmaken van de jaarrekening 2015 als (gedeeltelijk) oninbaar zijn voorzien, toch gefactureerd en betaald zijn. Een bedrag van per saldo € 113.000 kan vrijvallen ten gunste van het boekjaar 2016. Voor het verloop van de voorziening wordt verwezen naar pagina 47. Accountants B.V. Voor identificatiedoeleinden. Behorend bij controleverklaring

Fch

	Begroting	realisatie
<i>Vorming voorziening afwikkelingsverschillen eindafrekening 2016, en overige dubieuze debiteuren.</i>	0	225.000

Ten behoeve van mogelijke afwikkelingsverschillen inzake de eindafrekeningen 2016 met de deelnemers is rekening gehouden met een lagere opbrengst van € 225.000. Zie ook pagina 49.

	Begroting	realisatie
<i>Vennootschapsbelasting</i>	75.000	0

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen in werking getreden. Als gevolg hiervan zijn overheidslichamen (zoals OMWB) met ingang van 1 januari 2016 in beginsel belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting, indien en voor zover zij een onderneming drijven in fiscale zin. Of sprake is van een onderneming in fiscale zin, dient per 'cluster' van activiteiten te worden beoordeeld. Bij OMWB bestaan vier clusters, die gelijk zijn aan de vier programma's van de OMWB.

Met de activiteiten binnen programma 2 wordt een negatief resultaat behaald, waardoor voor dit programma geen vpb-plicht ontstaat. Met de programma's 1, 3 en 4 heeft OMWB in 2016 een positief resultaat behaald, waardoor voor deze programma's in beginsel wel vpb-plicht ontstaat. Voor deze activiteiten is beoordeeld of mogelijk een vrijstelling van toepassing is.

De activiteiten binnen de programma's 1, 3 en 4 worden verricht in verband met de uitoefening van een overheidstaak of een publiekrechtelijke bevoegdheid waarmee niet in concurrentie wordt getreden, of in het kader van een samenwerkingsverband. Wanneer de in OMWB deelnemende gemeenten de activiteiten binnen dit samenwerkingsverband zelf zouden hebben verricht, zouden deze niet tot vpb-plicht leiden. Dit zou betekenen dat de activiteiten van OMWB binnen de programma's 1, 3 en 4 van vennootschapsbelasting zouden zijn vrijgesteld door toepassing van samenwerkingsvrijstelling of de dienstverleningsovereenkomstvrijstelling. In de jaarrekening houdt OMWB vooralsnog dan ook geen rekening met een last aan te betalen vennootschapsbelasting. Over de precieze reikwijdte van de samenwerkingsvrijstelling en de dienstverleningsovereenkomstvrijstelling bestaan nog enige onduidelijkheden. Ter verkrijging van zekerheid, zal de vpb-positie van OMWB nog nader worden afgestemd met de Belastingdienst.

	Begroting	realisatie
<i>Transformatiebudget</i>	500.000	18.000

In de begroting 2016 was een incidenteel transformatiebudget opgenomen van € 500.000. In het algemeen bestuur van 12 oktober 2016 is voorgesteld en besloten om de kosten voor transformatie in te zetten voor inhuur van managementfuncties. Nadien is gebleken dat deze kosten binnen de reguliere exploitatie gedekt kunnen worden. Voorgesteld wordt het bestuur te laten besluiten het besluit tot besteding van het transformatiebudget zoals genomen op 12 oktober 2016 te herzien en het per 31 december niet bestede bedrag, zoals hier opgenomen na herziening, over te hevelen naar 2017.

Toelichting op de baten

Bij de tweede bestuursrapportage zijn de baten geraamd tot een totaal van €36.435.000. Daarin is begrepen € 3.342.000 wegens afrekeningen met de eigenaren van de tekorten tot en met 2015. Dit bedrag dient feitelijk buiten beschouwing gelaten te worden. De realisatie 2016 is gunstiger dan was begroot. Het totaal van de baten is € 1.379.000 hoger dan was geraamd.

	Begroting 2016 na wijziging	realisatie 2016
Programmadeel 1: Vergunningverlening, Toezicht en handhaving	19.485.000	18.932.000
Programmadeel 2: Advies en projecten	4.540.000	6.502.000
Programmadeel 3: Collectieve taken struct.	1.354.000	1.354.000
Programmadeel 3: collectieve taken incident.	3.117.000	3.114.000
Programmadeel 4: Overige exploitatiebaten	4.597.000	4.570.000
Programmadeel 4: afwikkeling 2015	3.342.000	3.342.000
Totaal	36.435.000	37.814.000

In programmadeel 1 en 2 is tezamen meer werk ingebracht dan was begroot waardoor voor deze twee programmadelen een positief resultaat is behaald van € 1.409.000. Dit voordeel wordt mede veroorzaakt doordat er sterk is gestuurd op de declarabiliteit van de medewerkers om de norm van 1.350 declarabele uren te realiseren. Dit heeft er toe geleid dat de productiviteit per medewerker boven de begrote norm is uitgekomen. Verder is er naast de begrote deelnemersbijdragen ook meer werk gerealiseerd dan in de werkprogramma's was opgenomen, door extra taken buiten het werkprogramma.

De specificatie van het verschil is als volgt:

Deelnemende gemeenten meer gerealiseerd dan begroot:	1.064.000
Provincie meer gerealiseerd dan begroot:	345.000
Totaal	1.409.000

Verantwoordingsinformatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Publicatieverplichting beloning regulier

Uit hoofde van de WNT moet de bezoldiging van alle topfunctionarissen worden verantwoord, ook als de norm niet is overschreden. Dit geldt ook voor externe topfunctionarissen, ongeacht de duur van het dienstverband of de periode van de inhuur. Van overige medewerkers moet alleen een vermelding plaatsvinden bij overschrijding van de norm.

Van elke topfunctionaris en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm, moet de organisatie op grond van de WNT en het gewijzigde artikel 28 BBV in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening het volgende opnemen:

- De beloning;
- De belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding;
- De voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn;
- De functie of functies;
- De duur en omvang van het dienstverband in het verslagjaar;
- De beloning in het voorgaande jaar;
- Een motivering voor de overschrijding van de maximale bezoldigingsnorm (dit geldt ook voor externe topfunctionarissen).

Van topfunctionarissen moet bovendien ook de naam openbaar worden gemaakt. Bij de niet-topfunctionarissen is dit niet verplicht en kan worden volstaan met het noemen van de functie(s).

Onderstaande verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Omgevingsdienst van toepassing zijnde regelgeving. Dit is het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor de omgevingsdienst is € 179.000 voor topfunctionarissen met een dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstverband geldt de bezoldigingsnorm uit 2016, zijnde € 252.000.

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (beloningen regulier)

Op grond van het voorgaande kwalificeert de volgende persoon als topfunctionaris van de OMWB.

Algemeen directeur a.i mevr. Y van Delft	Norm WNT	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Beloning		€ 225.361	€ 0
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding		n.v.t.	n.v.t.
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn		n.v.t.	n.v.t.
Totaal	€ 252.000	€ 225.361	€ 0
Duur en omvang van het dienstverband in het verslagjaar	1 januari t/m 31 december	1 januari t/m 31 december	n.v.t.
Motivering voor de overschrijding van de maximale bezoldigingsnorm.		n.v.t.	n.v.t.

Mevr. Van Delft is ingehuurd over de periode 1 januari t/m 31 december 2016 als algemeen directeur van de OMWB. Op basis van het aan deze functie verleende mandaat is zij te kwalificeren als externe topfunctionaris in het kader van de WNT.

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
Pagina 31 van 62
16 mei 2017

Gewezen topfunctionarissen

Een ieder die vanaf 1 januari 2013 een functie als topfunctionaris heeft bekleed, en na beëindiging van deze functievervulling bij dezelfde instelling op rechtspersoon een functie als niet-topfunctionaris is gaan vervullen, is gewezen topfunctionaris. Ook voor hen is sprake van een openbaarmakingsverplichting van de bezoldiging, maar er is geen bezoldigingsnorm van toepassing.

De volgende persoon kwalificeert als gewezen topfunctionaris in het kader van de WNT.

Directielid bedrijfsvoering a.i. / projectleider Huis op Orde Dhr. R. Verschoor	Norm WNT	Realisatie 2016	Realisatie 2015
Beloning		€ 208.495	€ 62.066*
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding		n.v.t.	n.v.t.
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn		n.v.t.	n.v.t.
Totaal	geen	€ 208.495	€ 62.066
Duur en omvang van het dienstverband in het verslagjaar	1 januari t/m 31 december	1 januari t/m 31 december	7 okt. tot en met 31 dec. 40 uur pw
Motivering voor de overschrijding van de maximale bezoldigingsnorm.		Zie onder	n.v.t.

**bedrag 2015 betreft beloning i.h.k.v. topfunctionaris*

De heer Verschoor is ingehuurd en is van de periode 1 januari t/m 31 december 2016 directielid bedrijfsvoering a.i. en projectleider Huis op Orde. Op basis van de mandaatregeling liggen alle bevoegdheden bij de algemeen directeur. Derhalve is de heer Verschoor niet te kwalificeren als topfunctionaris in het kader van de WNT. Op grond van de beleidsregels WNT wordt hij wel aangemerkt als gewezen topfunctionaris, omdat de heer Verschoor de functie van topfunctionaris heeft bekleed en daarna bij de OMWB een functie is blijven vervullen. Voor gewezen topfunctionarissen geldt geen bezoldigingsmaximum. Echter de overschrijding van de algemene bezoldigingsnorm (€ 179.000) dient wel te worden gemotiveerd.

Deze overschrijding van de algemene bezoldigingsnorm komt voort uit het feit dat de heer Verschoor is ingehuurd voor zijn specifieke kennis en ervaring voor uitvoering van de bestuurlijk vastgestelde veranderopgave.

De leden van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur krijgen uit hoofde van hun functie als bestuurslid bij de OMWB geen bezoldiging. Ook ontvangen zij geen onkostenvergoeding van de OMWB.

Lid Dagelijks Bestuur	Functie	Vergoeding
De heer P. Depla Burgemeester gemeente Breda	Voorzitter	n.v.t.
De heer R.F.I. Palmen Burgemeester gemeente Hilvarenbeek	Vice-voorzitter portefeuille Dienstverlening	n.v.t.
De heer J.P.M. Klijs Burgemeester gemeente Moerdijk	Portefeuille Externe veiligheid	n.v.t.
De heer M. Jacobs Wethouder gemeente Tilburg	Portefeuille Personeelszaken en implementatie Omgevingswet	n.v.t.
De heer J. van den Hout Gedeputeerde Provincie Noord- Brabant	Portefeuille Samenwerking Brabantse omgevingsdiensten	n.v.t.
De heer R. van den Belt Burgemeester gemeente Steenbergen	Portefeuille Huis op Orde	n.v.t.
De heer G. van der Put	Portefeuille financiën	n.v.t.

Algemeen Bestuur	Vertegenwoordiger	Vergoeding
Provincie Noord-Brabant	De heer J. van den Hout	n.v.t.
Gemeente Aalburg	De heer P. Bouwman	n.v.t.
Gemeente Alphen Chaam	De heer A. van de Heijning	n.v.t.
Gemeente Baarle Nassau	De heer J. van Cranenbroek	n.v.t.
Gemeente Bergen op Zoom	De heer P. van der Velden	n.v.t.
Gemeente Breda	De heer P. Depla	n.v.t.
Gemeente Dongen	Mevrouw B. van Beers	n.v.t.
Gemeente Drimmelen	De heer G. de Kok	n.v.t.
Gemeente Etten-Leur	De heer R. Dujardin	n.v.t.
Gemeente Geertruidenberg	Mevrouw W. van Hees	n.v.t.
Gemeente Gilze en Rijen	Mevrouw A. Zwarts	n.v.t.
Gemeente Goirle	De heer G. van der Put	n.v.t.
Gemeente Halderberge	De heer F. Harteveld	n.v.t.
Gemeente Heusden	De heer J. Hamming	n.v.t.
Gemeente Hilvarenbeek	De heer R.F.I. Palmen	n.v.t.
Gemeente Loon op Zand	De heer W.C. Luijendijk	n.v.t.
Gemeente Moerdijk	De heer J.P.M. Klijs	n.v.t.
Gemeente Oisterwijk	De heer S. Verhoeven	n.v.t.
Gemeente Oosterhout	De heer S.W.Th. Huisman	n.v.t.
Gemeente Rosendaal	De heer T. Theunis	n.v.t.
Gemeente Rucphen	Mevrouw L. Matthijsen-De Jong	n.v.t.
Gemeente Steenbergen	De heer R. van den Belt	n.v.t.
Gemeente Tilburg	De heer M. Jacobs	n.v.t.
Gemeente Waalwijk	Mevrouw J. Keijzers	n.v.t.
Gemeente Werkendam	De heer M. de Gelder	n.v.t.
Gemeente Woensdrecht	De heer S. Adriaansen	n.v.t.
Gemeente Woudrichem	De heer I. Koedoot	n.v.t.
Gemeente Zundert	De heer J.C.M. de Beer	n.v.t.

Deloitte Accountants B.V.
 Voor identificatiedoeleinden.
 Behorend bij controleverklaring
 Pagina 33 van 62
 2017

Fh

2. Publicatieverplichting uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Volgens de WNT zal voor elke topfunctionaris en voor elke gewezen topfunctionaris moeten worden vermeld:

- De uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband;
- De naam, functie of functies die tijdens het dienstverband zijn bekleed;
- Het jaar waarin het dienstverband is beëindigd.

Er is sprake van een maximum norm voor ontslagvergoedingen voor topfunctionarissen, die niet mag worden overschreden. Voor alle andere medewerkers zal een uitkering wegens beëindiging van het dienstverband moeten worden vermeld indien:

1. In enig voorafgaand jaar voor deze persoon een Wopt- / WNT-melding is gedaan. Of
2. Het totaal van de uitkering in verband met beëindiging van het dienstverband meer bedraagt of zal bedragen dan de maximale bezoldigingsnorm in het jaar waarin het dienstverband is beëindigd. De norm moet pro rata worden toegepast als geen sprake is van een fulltime dienstverband, of als dit korter heeft geduurd dan een kalenderjaar.

In dat geval moeten de volgende gegevens worden vermeld:

- De uitkering wegens beëindiging dienstverband;
- De functie of functies die tijdens het dienstverband zijn bekleed;
- Het jaar waarin het dienstverband is beëindigd.

Uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband

In 2016 hebben ter zake geen uitkeringen plaatsgevonden.